БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган.

03 (8728) | 1958 оной августын 28, четверг | Сэн 20 мүнгэн

АМЯАРЛАН ХУРЯАЛГЫЕ ТООДОГГҮЙ БАРИМТАНУУДТАЙ ШАНГААР ТЭМСЭХЭ

Эрдэм ухаанай туйлалта, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үдөө ажахыда үргэнөөр хэрэглэе

юн дотороо коммунистическэ ство байгуулха хэрэгые улам дхэхын түлөө совет арадай и ехэ тэмсэл соогуур гайхам- баатарнууд үдэр бүри тодорон жа, эрдэм ухаанай эди шэ- ажал хэрэгтэ амжалтатайгаар глэжэ байдагынь элитэ.

циалистическэ хүдөө ажахын ари бүхэндэ үрэ ехэтэ ажалай м жэшээ харуулдаг түрүүшүү- зэргэ улам олошоржо байнхай. най республикын колхоз, сов- МТС болон РТС-үүдые абаад л, тиимэ суутай хүнүүд хаа агүй бии. Мухаршэбэрэй «Эр- совхозой хонишон Сандак Цы- 580 толгой хони даажа ханал- й һайнаар харууһалан, энэ жэ- түл абалгын түрүүшын ээл- э 100 эхэ хонин бүриһөө 112 ьга абаад, гарза хоролтогүй- тобиржуулжа байна. Тэрэшэ- Закаменай аймагай Ленинэй мжэтэ хүдөө ажахын артелиин шон Ц.-Д. Будаев 340 толгой той аад, 100 эхэ хонин бүриин урьга; Кударын аймагай Ки- нэрэмжэтэ колхозой хонишон . Агафонов (638 толгой хони даг) 100 эхэ хонин бүриһөө 105 ьга абаа. Жэлэй һүүл болотор эр 100 эхэ хонин бүриһөө үшөө 50-яад хурьга абахаар зориг- кой. Эдэ хонишод бүхы эмэ хо- о отонойнь хаһа соо ороондо лха гэжэ оролдодог, олые түрэ- хэнзэлэстэй хонидые тусгаар дхэлдэ абажа үдхэдэг, хони гадаа зоотехническэ эрдэм най заабариин үндэһөөр харуу- даг юм.

рбагатайн аймагай Калининай жэтэ колхозой һаалишад 1953 һаамхай үнеэн бүриһөө 688 һү һааһан аад, 1957 ондо 2309 һаажа, дүрбэн жэлэй турша гурба дахинһаа ехээр нэмээгээ. ин дашарамда, түрүү һаалишад . Казазаева нютагай үнеэн бү- 2722 литр, К. М. Власова— литр һү һааһан байна. Колхо- хүтэлбэрилэгшэд болон һаа- ад һү һаалияа эрид ехээр арь- ахын тулада элдэб тэжээл эл- эр бэлдэхэ гэжэ шиидэнхэй.

рины аймагай «Заветы Ильича» озой ороoһo таряанайнгаа ур- е дээшэлүүлжэ байһан дүй дүр- ынь һонирхол үүсхэмээр. Эндэ- КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин нумһээ хойшо бүхы ажахыгаа, тоодо таряан ажалаа, бүри р хүгжөөхэ тодорхой хэмжээ- ые хараалан, бодото дээрэнь үүлхын түлөө тэмсэжэ эхилһэн аа. Хуушан севообородоо ху- ажа, арбан полиингоо гурбан- хара пар хахалха, табандань о таряа ургуулха, хоёртонь эл болохо ургамалнуудые та- аар таарууланхай. Һүүлэй дүр- жэлэй туршада 1326 гектар газар элдүүрилжэ, эдлүүри оо. «Лютесценс-62» гэдэгэй ндо бүри ехэ үрэжэлтэй «Диа- » сортын шэниисэ тарина. Тэ- һээ гадна, агротехникын эрил- сахижа, параа эртын болзорто рүүгаар хахалаад, зундаа хэдэ н элдүүрилэн шанаржуулдаг, долго хүсэлэлгэ гаргаһанай ар ороoһo таряанайнгаа урга- сые 1954 онһоо хойшо гурба дахин шахуу дээшэлүүлээ.

Энэ мэтээр ажахынгаа һалбари бүхэнэй туйлалтануудые арьбадхан, Эхэ ороной мандалда эрхим бэлэгүүдые оруулдаг габьяата хүнүүдэй баян дүй дүршэлые анхаралтай наринаар шэнжэлжэ, хаа хаанагүй дэлгэрүүлхэ гээшэ партийна, советскэ органуудай, профсоюз болон комсомолой организацинуудай, хүдөө ажахын, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүндэтэ хэрэг мүн. Энэнэй тулада али бүхы арга зүйлнүүдые бүрин хэрэглэхэ: тэдээн тухай ханын һониндо бэшэхэ, тусхай бюллетень, плакат гаргаха, лекци уншаха, хөөрэлдөө хүүлхэ, экскурси эмхидхэхэ, бэшэг бэшэлсүүлхэ шухала. Түрүү дүй дүршэлэй хэр үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ байһан тухайда суглаа, зүблөөн дээрэ үе үе зүбшэн хэлсэжэ, үшөө ехээр түхээхэ тодорхой хэмжээнүүдые абаха ёһотойбди.

Ороoһo таряанай ургаса дээшэлүүлхэ, мал ажалай ашаг шэмэ арьбадхаха асуудалнуудые шэнжэлэн тодорхойлхо ябадал хүдөө ажахын наукын тон шухала зорилго болоно гэжэ КПСС-эй XX съезд зааһан байгаа.

Гэхэ зуура манай эндэхи хүдөө ажахын эрдэмтэд, мэргэжэлтэд колхозууд, совхозуудай үйлэдбэридэ наука, техникын туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ, шэнэ онол аргануудые номнохо тухай ходо хэлсэдэг болобошье, эды тэдыхэн эдэбхитэдһээ бэшэниинь үшөөл биратай хүдэлмэри хэнэгүй. Республикын Хүдөө ажахын министерствын дэргэдэхи пропагандын управлени, зооветинститут хүдөө ажахын эрдэм ухаанай туйлалтые, түрүү дүй дүршэлые колхозно, совхозно үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ бодото центр болоодүй байһаар. Жэшээлхэдэ, городой хэдэн эрдэмтэд Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо шэнжэлгэ хэжэ эхилһээр үнихэнэй юм, теэд «танигдаагүй» үбшэнһөө залуу малайнь заримдаа гарзалдаг шалтагаан мүнөө хүрэтэр үшөө хүсэд элирүүлэгдээдүй. Тэрэшэлэн ондоо тээгүүршье адууһа мал, илангаяа түлнүүд, элдэб үбшэнһөө боложо хородог байна.

Колхоз бүхэндэ севооборот зүбөөр эмхидхэжэ, үрэжэлөөр ехэ ургамалнуудые тариха, уһалууриин системэ олоор түхеэрхэ, газар таряалангай культурые дээшэлүүлхэдэнь колхоз, совхозуудта нютагай эрдэмтэд туһаламжа үшөөл багаар үзүүлнэ. Хүдөө ажахын, экономическа эрдэм ухаанай мэргэжэлтэй багшанар, ондоошье хүдэлмэрилэгшэд яһала бии аад, сүлөө забдатай сагтаа фермэ, бригадаар яаралгүйхэн ябажа, даамгай шэнжэлгэ хэдэг хүн үсөөн, харин хэзээ нэгэтэ хэлэгдэһэн юрэнхы заабариин ёһоор тобшолол хэдэг заншалтай.

Наука, техникын туйлалтануудые, эрдэмтэд мэргэжэлтэдэй шэнжэлэн олоһон, ухаалан зохёоһон үрэ ехэтэй аргануудые түрүүшүүлэй дүй дүршэлтэй нягтаар холбон, хүдөө ажахынгаа үйлэдбэридэ үргэнөөр хэрэглэжэ, ажалай шэнэ амжалта туйлахын түлөө тэмсэе!

Республикын колхоз, совхозуудта таряа хуряалгын ябаса тухай

1958 оной августын 25-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймаг	Бухы дээрээ таряанай хадагдаһаниинь	Сил осэй даргадаһаниинь
Кударын	3,8	20,8
…ргажанай	19,0	29,0
…унтын	—	—
…чурын	46,1	26,0
…дын	43,7	13,7
…уунын	6,0	37,9
…играйн	12,8	4,7
…каменай	15,6	35,5
…юлгын	34,0	5,4
…банскын	12,7	25,8
…жэнгын	22,3	17,2
…дарын	52,5	39,7
…румканай	9,7	2,3
…яхтын	40,9	11,1
…ухаршэбэрэй	47,2	15,7
…ын	—	—

Аймаг	Бухы дээрээ таряанай хадагдаһаниинь	Силосэй даргадаһаниинь
Прибайкальска	18,9	24,6
Хойто-Байгалай	—	—
Сэлэнгын	32,0	11,6
Тарбагатайн	32,5	6,4
Ториин	34,4	25,4
Түнхэнэй	5,4	34,5
Хориин	13,6	1,7
СОВХОЗУУД:		
Бичурын	41,1	19,5
Борьёогой	70,5	17,6
Яруунын	24,2	31,8
Кяхтын	54,0	37,6
Сэлэнгын	38,0	9,1
Хориин	20,9	4,6
«Эрдэм»	29,1	9,0

Техникэеэ һайнаар харууһална

«Знамя» колхозойхид Түнхэнэйнгөө аймаг дотор таряа хуряалгаар түрүүлжэ ябана. Эндэ 200 гаран гектар шэниисэ амяарлан хуряагдаа.

Ороoһo таряагаа һайн шанартайгаар, хаһа саг соонь хуряажа абахын тула колхозой механизаторнууд эдэбхи оролдосотойгоор ажаллана. Ехэ Тала гэжэ газарта ажаллажа байһан лафетнэ жаткын машинист Семён Домышев (трактористнь Владимир Быковский) болдог, шулуутай газарта халаан бүридөө хорёод гектар һайн шанартайгаар хадана.

— Харюусалгата хүдэлмэридөө оролдосотой, ханамжатайгаар хандаад ябабал, ажал урагшатай ябаха бшуу,— гэжэ дүршэлтэй машинист нүхэр Домышев хөөрэнэ.

Мүн тус агрегадтай зэргэлээд ажаллажа байһан Доржо Макшихановай агрегат үнгэрһэн 5 үдэрэй туршада 100 гаран гектар таряа хадаба.

Амяарлан хадагдаһан таряан суглуулан сохигдожо эхилээ. Шадабари, мэргэжэл ехэтэй механизаторнууд Владимир Майдарханов, Доржо Хустаев гэгшэд комбайнаар таряа суглуулан сохиходоо, тус бүридөө үдэртөө 30 гаран гектарта хүргэнэ.

— Комбайнаа саг соонь тоһодоод, техническэ харууһа заабариин ёһоор хээд ябахада, машина эбдэрхэ, һаатахагүй, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхэ байна,— гэжэ эдэ механизаторнууд мэдүүлнэ.

Комбайнһаа гараһан таряае машинын жолоошон Жаба Халтанов шэрэхэдээ, үдэрэйнгөө даалгабарии 170—180 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Д. Балдаев.

Эрхим агрегадууд

Сэлэнгын аймагай партиин XX съездын нэрэмжэтэ колхоз таряа хуряалгада жэгдэрэн ороод, мянгаад гектар талмайн таряа хуряагаад байна.

«С-6» комбайнай жолоошо коммунист Дугаржап Жимбеев, тэрэнэй агрегадай гэшүүд—тракторист Будаев, штурвальщик Митапов гэгшэд үдэр бүхэндэ 1,5 нормо дүүргэхэ гэһэн уялга абажа, таряа хуряалгада гараһан байгаа. Тэдэнэр үгэдөө хүрэжэ, халаан бүхэндэ 18—19 гектар хадана. Колхозой механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ энэ агрегат түрүү һуури эзэлээ. Тиигэжэ энэ агрегадайхид колхозойнгоо правлениин, партийна организациин дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шантайгаар абаба.

Владимир Цыренжаповай даадаг комсомол-залуушуулай агрегат таряа хуряалгын эхилһэнһээ хойшо һаатабаригүйгөөр ажаллана. Тэрэ агрегат «С-6» комбайнаар 9 үдэр соо 136 гектар таряа хадаад байна.

Ц. Гомбоев.

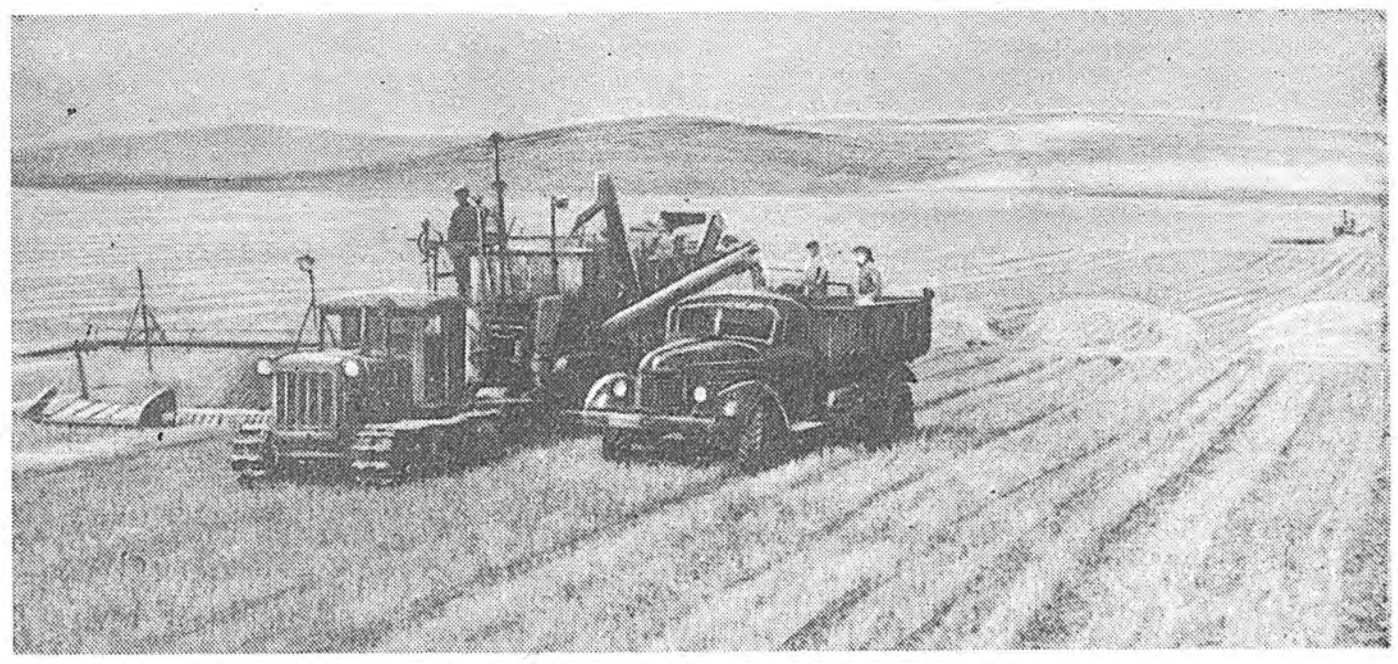

Бичурын аймагай «Победа» колхозой комбайнер Алексей Маркович Некипелов үдэр бүри 10 гектарай орондо 30 гектар таряа суглуулан сохино. **Зураг дээрэ:** нүхэр Некипеловэй агрегат таряа суглуулан сохижо ябана.

А. Мантаевай фото.

Механизаторнуудай ажал мууса эмхидхэгдэнэ

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нэгэдэхи комплексно бригадын механизаторнууд таряанай үндэр баян ургаса ургуулаа. Сагаан арал гэжэ газарта гектар бүриһөө 15 центнер һайн шанартай таряан абтана. Тэндэ хүдэлжэ байһан лафетнэ жаткын машинист А. Шакиров, тракторист А. Ганжуров, комбайнер М. Овсянкин гэгшэд оролдосото ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Сүүжэ гэжэ газарта гурбадахи комплексно бригадын дүршэл ехэтэй комбайнер Цэндэ Цыренов үдэртөө 25—30 гектар хадажа, халаанайнгаа даабарие 200—300 процент дүүргэнэ.

Механизаторнуудай хэды оролдобошье, юрэнхыдөө Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Ц. А. Доржиев, парторганизациин секретарь нүхэр И. П. Осеев) таряа хуряалгые ехээр удаарууулна.

Колхозой таряалангай ехэнхи хубинь буртаг ногоо элбэгтэй. Тиимэһээ таряае амяарлан хуряаха зэргэтэй байгаа. Теэд энэ түрүү аргые колхозой хүтэлбэрилэгшэд балай тооногүй. Республикын түрүү колхозуудта, тэдэнэй тоодо хүршэ Кударын аймагай колхозуудта юрын комбайниие таарүулжа, амяарлан хадажа байхадань тэдэнэр таряагаа комбайнаар сэхэ хадахаяа хүлеэжэ, хайран сагаа алдана. Бии байгаа лафетнэ жаткануудшье булта хүдэлнэгүй. Жэшээлхэдэ, комбайнер нүхэр Д. Дансаруновай лафетнэ жатка августын 21-дэ бүхэли үдэр хүдэлөөгүй.

— Би үдэртөө 20—25 га амяарлан хаданаб. Теэд бригадир нүхэр Цыремпиловэй захиралтаар жатка шэрэдэг тракторымнай ондоо тээшэнь ябуулаа. Энэ ушарһаа үдэрөө гээхэ баатай болооб,—гэжэ нүхэр Дансарунов гомдоно. Тиихэдэ Нарһата гэжэ газарта нүхэр Чойдоровой лафетнэ жатка хүдэлнэгүй. Тэрэ жаткые амяарлан хадамаар ондоо газарта табихада болохо байгаа.

Олон комбайнернууд таряагаа гээлтэ хоролтодо оруулна. Энэ колхозой комбайнер В. Чойдоров 200 гектар шэниисэ 25—40 сантиметр дээгүүр хадаа. Тэрээнһээ хэды шэнээн бүдүүн тэжээл—һолоомо, таряанай залаа газар дээрээ үлэнэ гээшэб. Сабшагдаһан вал суглуулжа ябаһан комбайнер Ш. Будаев валайнгаа хахадынь тооной үлөөнэ.

Тиихэдэ нэгэдэхи комплексно бригадын центр Харганта тосхондо комбайнер Мария Черепановагай «С-6» комбайн мүнөө хүрэтэр заһагдажа дүүрээгүй байһаар. Комбайнаа заһабарилжа дүүргэмсээрээ нүхэр Черепановае хара таряа сэхэ хадажа эхилхэ гэһэн даабари түрүүлэгшын орлогшо И. Осеев, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын инспекциин начальник А. Пантелин гэгшэд үгэһэн байна.

Гадна, энэ жэлдэ эндэхид үнеэн бүридэ 10 тонно, хонин бүридэ 2 центнерһээ бага бэшэ силос дараха уялгануудые абаһан байна. Тэдэ уялгануудынь тон хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэжэ байнхай. Колхозой центрһээ зүүлжээ 4 километрын газарта силос хуряадаг 2 комбайн, тэдэнэй хажууда 6 автомашина харагдана. Ушарынь, тэдэ комбайн саг үргэлжэ эбдэржэ, биратай юумэ хэнэгүй. Үдэртөө 5 гектар хадахын орондо оройдоол 2—3 гектар хадана. Трактор, комбайн хоёрынь эбдэржэ, ажалынь урагшаа ябанагүй.

— Үдэртөө оройдоол хоёр эрьесэ хэнэбди,—гэжэ шофёрнууд хэлэнэ.

Кяхтын № 2 АТК-гэй зургаан автомашина гурбан модоной газар хоёр хоёр эрьеэд лэ хүлеэжэ, миин сагаа алдаха баатай болоно. Үглөө мүнөө хүйтэн хюруугай унахаяа байхада 200 гектар наран сэсэг хуряагдаагүй байна. Һүүлэй мэдээгээр, Субагтын колхоз арайхан гэжэ 300 тонно силос дараа.

Хээрэ газаа хүдэлжэ байһан механизаторнуудые халуун эдеэ-хоолоор таһалдуулха ушар үзэгдэнэ. Сүүжэ гэжэ газарта хүдэлдэг механизаторнууд заримдаа хооһоор ажалдаа гарана. Жэшээлхэдэ, августын 20-ной үдэр нүхэр Цыреновэй агрегадай механизаторнууд бүхэли үдэр хооһоор хүдэлбэ. Мүн бусадшье бригадануудта иимэ ушар үзэгдэнэ.

Механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдээгүй, механизаторнууд социалистическэ уялгануудые абаагүй байһаар. Мүнөө хүрэтэр гурбадахи комплексно бригадын хээрын байра заһагдаагүй, задагай зайдан байһаар. Бригадынхид 7 километрын газарта, Табангууд тосхон ошожо хононо. Энээнһээ боложо ажалдаа оройтожо ерэнэ.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд эдэ дутагдалнуудаа усадхажа, амяарлан хуряалгые үргэнөөр ябуулхын, шэмэтэ тэжээл бэлэдхэлгые түргэдүүлхын түлөө яаралтай хэмжээ абаха ёһотой.

Д. Болхоев, манай корр.

Түрүү арга үргэнөөр хэрэглэнэ

Өөһэдын машина, техникэтэй болоһон түрүүшын хабар Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь нүхэр Таракановский) механизаторнууд, колхознигууд тарилгаяа хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэй һайнаар үнгэргөө һэн. Ороoһo таряанай ургасын хойноһоо саг соогоо харууһалга хэгдэһэн байна.

Эдэ бүгэдын урманда тэндэ ургаса үдхэн һайнаар гараа. Гектар бүриин сохом 10 центнер ургаса абтахаар. Тус колхозойхид аймаг дотороо таряа хуряалгада түрүүшын зэргэдэ оролсоод, эдэ үдэрнүүдтэ 500-гаад гектар газарта амяарлан хуряагаад байнхай.

Колхозой механизаторнууд шэнэ ургасаяа хоролтогүйгөөр, богони болзорто хуряажа абахын зорилгоор халаанайнгаа даабарие үлүүлэн дүүргэнэ. Дүршэл, шадабаритай машинист Владимир Якимовай агрегат, трактористнь нүхэр И. Павлов, түрүүлжэ ябана. Энэ агрегадайхид халаан соогоо 25—30 гектар, зарим үдэрнүүдтэ 30—35 га эрхим шанартайгаар хададаг юм. Ажалай хоёр ханинар таряа хуряалгын үедэ 550 гектар амяарлан хуряаха уялга абаад, 350 гектарта хүргөөд ябана.

«Октябрь» колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Мункуев) 300-гаад гектарта амяарлан хуряалга хээ. Лафетнэ жаткын машинист Александр Гаськов тракторист Федор Гаськов гэгшэтэй хамта ажаллахадаа үдэрэйнгөө даабари хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Борьёогой үүлтэртэ хонинои совхозойхид (директорынь нүхэр Мельников) 950 гектар түрүү аргаар хадаба. Тэндэ комбайнер Владимир Аронин, лафетнэ жаткын машинист Жаркой гэгшэд нүхэдэйнгөө дунда шалгарна.

Зэдын аймагта таряа хуряалга түлэг дундаа ябана.

М. Арьяева.

ЗАКАМЕНДА ТАРЯА ХУРЯАЛГА ЯАХАДАА УНЖАГАЙРААБ

Мүнөө жэлдэ урда урдынхиһаа дулаан, наратай, бороо хурагүй, таряа хуряалгада таатай зохид намар боложо байна. Иимэ намар манайда хомор үзэгдэдэг. Тиибэшье һаань, Закаменай аймагта таряа хуряалга эмхигүйгөөр эхилээд, урагшагүйгөөр ябажа байна. Хүсэд эдеэшэһэн ороoһотой участогуудай нилээд бии байбашье, таряа хадалгада хэдэн үдэрөөр хожомдожо ороо. Тиигэһэн мүртөө хожомдоошоёо хүсэлдүүлхэ талаар хэмжээ дары сагаа абангүй байшоо. Тэрэнэй шалтагаанаар августын 18-һаа 23 хүрэтэр, табан үдэр соо аймаг доторнь оройдоол 100 га таряан хадагдаһан байба.

Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, машина, техникэ ехэ муугаар хүдэлнэ. Илангаяа лафетнэ жатканууд олонхи ушарта поли дээрэ гарамсаараа эбдэршэнэ. Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо нэгэ лафетнэ жатка, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хоёр лафетнэ жатка эбдэрээд, удаан саг соо миин байжа байгаа. «Коммунизмын зам» колхоздо Бунханай урда нюурта шэниисэ хуряаха гэжэ гараһан комбайн гурба тойрожо ябатараа эбдэршоод, хоёр үдэр соо миин байгаа.

РТС-эй дирекци, колхозуудай правленинүүд техникэеэ таряа хуряалгада хүсэд бэлдээгүй, һайтар заһабарилаагүй байһан аад, мүнөө болоходо зэмэтээ тодоруулха һанаатай, бэе бэедээ хаялсана. Тэрэшэлэн аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын инспекциин начальник нүхэр Данько:

— Техникын муугаар хүдэлжэ байһанай түлөө би харюусахагүйб, техникые ямараар хэрэглэжэ байһанай түлөө харюусаха тушаалтай хүн гээшэб. Машина, техникын олон дутагдалнуудтай байһан тухай нилээд ехэ саарһан бэшэгдэһэн, нилээд олон актнууд зохёогдоһон байха. Юрэдөө намһаа саагуур,—гэжэ һэнгэргүйгөөр дуугаржа байха юм.

Машина, техникын хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байһанай баһа нэгэ шалтагаан гэхэдэ, аймагай олохон колхозууд мэргэжэл ехэтэй, дүй дүршэлөөр баян механизаторнуудые өөһэдынгөө гэшүүдэй дундаһаа бэлдэнгүй, МТС-тэ найдаад байһан байба.

— Механизаторнуудай дутамаг дээрэһээ лафетнэ жаткануудта мэргэжэл багатай, найдабаригүй хүнүүдые табиха баатай болонобди,—гэжэ нүхэр Данько сэхэ мэдэрнэ. Энэ хадаа олон колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй һургаал абамаар ушар болоно. Нээрээшье, механизаторнуудые бэлдээд, һургаад, мэргэжэлыень ходо дээшэлүүлжэ байхые оролдодоггүй колхозой түрүүлэгшэнэр бии бшуу.

Закаменай аймагай колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд таряа хуряалгада эртээнһээ бэлдэнгүй байжа, дээрээ ортошобо. Дутуу дунда зүйлнүүд олон байшаба. Түрүү арга метод гэжэ мэдэрэгдэһэн амяарлан хуряалга үргэнөөр хэрэглэгдэнэгүй. Комбайнаар сэхэ хуряагаа һаа дээрэ һэн гэжэ һанадаг хүнүүд бии янзатай. Тоогуудые түхеэрээдүй, таряагаа хадагалха складуудые бэлдээгүй, ороoһo хатааха пеэшэн, сэбэрлэхэ машинануудые мүнөө хүрэтэр бэлэн болгоогүй колхозууд байһаар (XX партсъездын, Сталинай, Ленинэй нэрэмжэтэ).

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо механизаторнуудай дунда политическэ хүдэлмэри ехэ дутагдалтай гэжэ партиин айкомой бюро тэмдэглэбэ. Тэндэ агитаторнууд хүдэлнэгүй. Механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэнэгүй. Трактористнууд хэхэ хүдэлмэриингөө нормыешье мэдэнэгүй. Тиимэһээ трактористнуудай ажалайнь бүтээсын бага байһаниие гайхахаар бэшэ. 25 трактористнуудай миил 4-ниинь нормоёо дүүргэнэ. Колхозой ханын газетэ гаргаха гэбэл, нэгэ хүн кабинет cooһoo гарангүй, ондоо газетэнүүдһээ материалнуудые буулгажа абаад, колхозойнгоо байдалые хүсэд харуулангүй бүтээдэг юм байна.

Энэ хадаа юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ парторганизациин секретарь нүхэр Тарбаевай хайша хэрэгээр хандадагые тодоруулна. «Юумэн бүхэн ингэд гээд лэ үнгэрдэг юм даа» гэжэ нүхэр Тарбаев харюусадаг заншалтай юм гэлсэнэ.

Закаменай аймагта таряа хуряалгын унжагай удаанаар ябажа байһанда РТС-эй дирекци (директор нүхэр Доржиев) нилээд зэмэтэй. РТС-эй механигууд колхозуудта туһа багаар үзүүлнэ, лафетнэ жатка, комбайн болон бусад машинануудай эбдэрээд байшахада, тэдэниие дары түргэн ябуулха, заһаха тушаа бодото хэмжээ абанагүй.

Мүнөө ургаса хуряалгын эгээл халуун үедэ РТС-эй аяар 9 механигууд колхозуудаар ябангүй, харин кабинедүүд соогоо һуужа байна.

Таряа хуряалгын хүдэлмэридэхи дутуу дунданууд тухай асуудалые партиин айкомой бюро зүбшэн хэлсээд, зохихо хэмжээнүүдые абаа. Тэдэ хэмжээнүүдэй хэрзэргэ бэелүүлэгдэжэ байһыень ойрын үдэрнүүдтэ элишэлхэ байнабди.

Ц. Циденов.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Коммунистнууд— таряа хуряалгын түрүүшүүл

Манай парторганизаци ургасаяа боғони болзорто хуряажа, гүрэндэ оробо таряа тушаалга, худалдалгаяа һайнаар эмхидхэхэ зорилгоор колхознигуудай дунда ехэхэн хүдэлмэри ябуулна.

Бидэ мүнөө жэлдэ 1039 гектар таряа амяарлан хуряаха аргатайбди. Энэмнай оробо таряанай бүхы талмайн 75 процент болоно.

Коммунистнууд колхозой ажахын һалбаринуудта зүбөөр хубаарилан табигдаа. Коммунист нүхэд В. Байбородин, Н. Доржиев гэгшэд таряан ажалай бригадирнууд болонхой. Мүн колхозой механик С. Минеев, бригадирнуудай туһалагшад П. Минеев, И. Курбетьев, гүрэндэ тушааха таряа зөөхэ машинын шофер И. Курбетьев, тоо бүридхэгшэ М. Минеев бултадаа коммунистнууд юм.

Колхознигуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхын тула дүршэл ехэтэй, политическэ һайн бэлэдхэлтэй нүхэдые агитаторнууд болгожо томилһон байнабди. Полевой станууд һайнаар түхеэрэгдэнхэй. Тэндэ радиоприёмнигууд табигдаа, ханын газетэ, «дайшалхы хуудаһан» гаргагдана. Хүндэлэлэй болон үрэ дүнгэй самбарнуудта социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд харуулагдана. Таряагаа гээлтэ, хоролтогүйгөөр хуряахын тула тусгаар шалгалта хэгдэнэ, комбайнернууд, лафетнэ жаткын машинистнууд һайн шанартайгаар хуряаһанайнгаа түлөө урмашуулагдана. Жэшээнь, таряа һайн шанартайгаар, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаһанай түлөө гектар бүхэнэй 2 түхэриг нэмэлтэ түлбэри үгтэнэ.

Ажалай талаар жэшээ харуулдаг, ехэ дүй дүршэлтэй колхознигууд комбайнай агрегадуудта хүдэлнэ. Жэшээнь, Н. Виноградовай агрегадай штурвалшан Г. Лошкарев, комбайнер Е. Иванов гэгшэд оролдосотойгоор ажаллана. Машинист Белобородов, тракторист Н. Лошкарев үдэрэйнгөө нормо ходо үлүүлэн дүүргэдэг.

Мүнөө үедэ таряа хуряалга, гүрэндэ тушаалгада гол анхаралаа хандуулхын хажуугаар, мүн ажахынгаа бусадшье һалбаринуудта колхозой правлени, партийна организаци һаналаа табина. Һаяхан «Малшадай үдэр» үнгэргэгдэжэ, мүрысөөнэй 7 һарын дүнгүүд согсологдожо зүбшэн хэлсэгдээ. Ниитын малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээлшье бэлдэгдэжэ ургэлжэлһөөр. Энэ хүдэлмэридэ 20 звено хабаадана. 1 звено силос даража байнхай.

И. Белобородов, «Улаан Ярууна» колхозой парторганизацинн секретарь.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри тоогдоногүй

Таряа хуряалга эмхитэйгээр, богонихон болзорто үнгэргэхэ гээшэ түбхын түрүүндэ тэндэ ажаллажа байһан колхознигууд, механизаторнуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайнаар эмхидхэһэнһээ, социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлһэнһээ дулдыдаха байна.

Энээнииc хараадаа абан Лазогой, XX партсъездын нэрэмжэтэ, «Коминтерн» колхозуудай партийна организацинууд хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ, агитаторнуудые бригада, комбайнай агрегадуудаар хубаарилан табижа, таряа хуряалга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан зоной дунда политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна.

Тус колхозуудай полевой станууд һайнаар түхеэрэгдэжэ, лозунг, плакадуудаар шэмэглэгдэнхэй. Бригада, комбайнай агрегадуудай, колхознигууд, механизаторнуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Хүдэлмэриин дүн үдэр бүри гаргагдажа, самбарта бэшэгдэнэ. Тиигэжэ эдэ колхозуудта таряа хуряалга муу бэшээр ябажа байна.

Гэхэтэй хамта, энэ хүдэлмэри Ленинэй, Сталинай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта унжагайрһаар. Оробоной хүсэд эдеэшээд, һайража унаха болоошье һаань, эдэ колхозуудта хуряалга тон эмхигүйгөөр ябуулагдана. Эмхидхэлэй элдэб олон дутагдалнуудһаа гадна, тус колхозуудай гэшүүдэй, механизаторнуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагданагүй тооной.

Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин (секретаринь Ф. И. Шунков) хүдэлмэри хаража үзэе. Таряа хуряалгада ажаллажа байһан колхознигууд, механизаторнуудай дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин түсэб гэхэ гү, али тусхай хэмжээ ябуулганууд эндэ мүнөө хүрэтэр хараалагдаагүй. Энээн тушаа КПСС-эй айкомой эльгээһэн түсэб колхозой парторгын хармаанда хэбтэнэ.

— Суглаа зарлажа энээн тухай юундэ хэлсээгүй гээшэбта, — гэжэ нүхэр Шунковһоо һурахада: тухамни болоногүй, энээнһээ байха огородтом ажал ехэ гэжэ убайгүйгөөр тэрэ харюусаба.

Игэжэ партийна организациин секретариин энэ шухала хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг дээрэһээ колхозой бригаднуудта агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагданагүй. Табхар гэжэ газарта байдаг бригадада хуряалгын эхилһэнһээ хойшо нэгэшье агитатор, элидхэлшэ ерээгүй, социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдээгүй. Эндэ ажаллажа байһан комбайнернууд үдэрэйнгөө ажалай дүн мэдэнэгүй, дүн харуулгын самбар үгы.

— Бидэнэрые мартажархёо юм бэшэ гү. Мантай нэгэшье хөөрэлдөө үнгэргэнэгүй, газетэ, журналшье абанагүйбди,—гэжэ тус бригадынхид гомодоно.

Мүн иимэрхүү байдал Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо үзэгдэнэ. Энэ колхозой алишье бригаднуудта ябажа харахада, «дайшалхы хуудаһан», «Молни» гэхэ мэтэ гаргагданагүй, социалистическэ мүрысөөнэй дүн согсологдоногүй. Эндэхи комбайнер Цыренбазар Дабаев «С-6» комбайнаар үдэр бүри 20 гектар таряа хуряана. Мүн комбайнер Василий Эрдынеев ажалай эрхим жэшээ харуулна. Эдэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ талаар юушье хэгдэнэгүй.

Хуряалгын халуун үеын ерээд байхада колхознигууд, механизаторнуудые культурна талаар ханган хэрэгтэ аймгүйсэдкомой культурын таһаг анхаралаа табинагүй. Табхар гэжэ газарта Ленинэй, Лазогой нэрэмжэтэ, «Коминтерн», «Третья пятилетка» колхозуудай полевой станууд бии. Теэд, хуряалгын эхилһэнһээ хойшо эндэ кино огто харуулагданагүй. Культурын таһагые даагша нүхэр Кубышкин кинолектори түхеэрхэ гэжэ һаяхан лэ шиидэбэ.

Мүнөө үедэ колхознигуудай олонхинь бригада, полевой стануудаар хүдэлмэрилнэ. Тиимэһээ тэдэнэртэ концерт, кино харуулжа байха ёһотой байгаа. Теэд хүдөөгэй клуб, Культурын байшангай хүтэлбэрилэгшэд энэ хэрэгтэ бэлдээгүй байшоо. Аймагта нэгэшье агитбригада эмхидхэгдээгүй.

Хуряалга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан зоной культурна эрилтые хүсэд хангаха, тэдэнэй дунда политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, оробо таряа хуряалгые һайн шанартайгаар, эмхитэйгээр үнгэргэхэ гээшэ партийна организациин шухала зорилго болоно. Тиимэһээ энэ хүдэлмэридэ бии байгаа дутуу дунданууд дары усадхагдаха ёһотой.

В. Гумпылов, «Красная Иволга» газетын редактор.

МЕДИЦИНСКЭ ТУҺАЛАМЖА МУУГААР ҮЗҮҮЛЭГДЭНЭ

Зунай саг хадаа малда үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ, адууһа малаа тобир тарган болгохо эгээл харюусалгатай саг гэжэ хэншье мэдэнэ. Зундаа колхозой малшад тон забда залигүй ажалладаг ха юм.

Урдань Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Тураахин гэжэ газарта оршодог үхэрэй фермэ дээрэ медицинскэ пункт байдаг һэн. Харин энэ жэлдэ тэрэ пункт хаагдашанхай. Тураахинай үргэн талада колхозой малай гүүртэнүүд булта шахуу байрланхай юм. Тиимэһээ эндэхи фермэнүүдтэ олон тоото һаалишад, мал адуулагшад ажаһуудаг. Хэн нэгэн бага зэргэ үбшэлөө һаа, аяар арба гаран километртэ байдаг колхозой центр—Бархан тосхондо ошожо, эмнүүлхэ ушартай болоно.

Тиигэжэ үнэтэ сагаа гээжэ, нэгэ-хоёр үдэр ябаха ушар гарана бшуу. Энээн тухай мэдэжэ байгаад, Барханай участогай больницын зүгһөө ажалшадта анхарал табигданагүй. Тураахинай медицинскэ пункт нээгдэжэ, ажалшадта туһаламжа үзүүлэгдэхэ, элүүрые хамгаалгын хүдэлмэрилэгшэд хүдөө малшадта ошожо, ажалшадай һуудал байдал харадаг болохо аабза гэжэ найдагдана.

Р. Хабтагаев.

Курумкан.

КУРУМКАНАЙ АЙМАГТА

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой залуу косилкашан М. Сортобоев үбһэ сабшахадаа үдэр бүри нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ. **Зураг дээрэ:** Михаил Сортобоев.

А. Мантаевай фото.

ЗОХЁОЛ БЭШЭГШЭДЭЙ БҮЛГЭМ ЭМХИДХЭГДЭБЭ

«Курумканский колхозник» газетын редакциин дэргэдэ шүлэг, дуу, зүжэг, очерк, расказуудые эхилэн бэшэжэ байгшадай литературна бүлгэм эмхидхэгдэбэ. Тэндэ залуу бэшэгшэдэй зохёолнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ, мүн манайда бэшэгдэжэ байһан уран зохёолнууд тухай хөөрэлдөөнүүд болохо байна. Түбхын түрүүндэ энэ бүлгэм һая бэшэжэ байгшадые искусствын, уран зохёолой амта абхуулжа, тэдэниие уран зохёолдо дуратай болгохо гэһэн зорилготой.

Бүлгэм дээрэ һайн гэгдэһэн зүйлнүүд газетын хуудаһануудта толилогдохо юм. Бүлгэмэй хүдэлмэриие редакциин хүдэлмэрилэгшэд хүтэлбэрилнэ.

НОМ ТАРААГША ВЕЛОСИПЕДТЭЙ БОЛОБО

Г. Маласов зоной дунда ном тараалгаар дүршэл ехэтэй болоһон хүн. Аймаг дотор соёлой добтолгын эхилээд байһан энэ үедэ ном тараагшын ехэ ажал хэхэ байһые хараадаа абажа, аймагай культурын таһаг нүхэр Маласовта велосипед үгэбэ.

МОТОРОЛЛЕР АБАБА

Барханай сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Г. Раднаев артелиингээ ниитын ажалда үнэн сэхээр хүдэлжэ олоһон нөөсөөрөө мотороллер һаяхан абаба.

ШЭНЭ СТАДИОНУУД

Курумкан тосхондо 500 харагшадай һууритай стадион баригдажа, ашаглалгада оруулагдаба. Тэндэнь спортивна, хатар ёохорой талмайнууд, буфет гэхэ мэтэ бии.

Мүн гааргынхид Гаарга голой эрье дээрэ стадион бараа. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд шэнэ стадион дээрээ волейбол болон бусад наадануудые ходо эмхидхэнэ.

С. Ангабаев.

Зүүн Сибириин үйлэдбэрилгын хүсые хүгжөөхэ конференци хаагдаба

ЭРХҮҮ, августын 26. (ТАСС). Зүүн Сибириин үйлэдбэрилгын хүсые хүгжөөхэ конференци Эрхүүдэ болоод, августын 26-да хаагдаа. СССР-эй Наукануудай Академи, СССР-эй Госплан, РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет тус конференци зарлаһан байна. Зүүн Сибириин арадай ажахын болон эрдэм наукын тон шухала асуудалнуудаар 700 гаран элидхэл хэгдэжэ, зүбшэн хэлсэгдээ.

Конференциин абаһан шиидхэбэри соо Зүүн Сибирьтэ хэр ехэ, ямар онсо өөрэ илгаатай байгаалиин баялиг бииб гэжэ хэлэгдэнэ, мүн үйлэдбэрилгын хүсые хүгжөөхэ гол шухала научна, практическа асуудалнууд тодорхойлогдоно.

Бүхы СССР соохи түлишын, энерги болон ой модоной баялигай 50 процентһээ ехэнь Зүүн Сибирьтэ байна. США-гэйхидэ орходоо нилээд ехэ нүүрһэн эндэ бии. 10 миллиард шахуу тонно шулуун нүүрһэн бии. Мүн эндэ үнгэтэ металлнууд, рудагүй малтамалнууд, байгаалиин бусад баялиг айхабтар ехэ байха юм.

Зүүн Сибирьтэ түлишын промышленность ехээр хүгжөөгдэхэ ёһотой, түбхын түрүүндэ нүүрһэ нээмэл аргаар абаха шухала гэһэн тобшолол конференци хээ. Яхадай урдахи зүгтэхи кокс үгэдэг нүүрһэ ашаглаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаба.

Зүүн Сибириин үнэгүй нүүрһэнэй дэргэдэ түлишөөр ябуулагдадаг хэдэн хүсэтэ электростанци, мүн Сибириин гол мүрэнүүд дээрэ хэдэн томо гидроэлектростанци бариха гэжэ дурадхагдаба. Түлишөөр ябуулагдадаг станциин, илангаяа гидравлическа станцинуудай баригдаха болзор хороохо, үнэ сэнгыень химдаруулха гээшэ тусгаар ехэ удхашанартай гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Түлишэ, энерги, малтамалнуудай айхабтар ехэ байһан дээрэһээ промышленностиин шухала шухала һалбаринуудые, түбхын түрүүндэ хара металлурги хүгжөөхэ шухала гэжэ конференци дурадхаа. Түрүүшын ээлжээндэ Эрхүүгэй областьдо Тайшетскэ металлургическа завод барибал һайн байна гэжэ хэлсэгдэбэ. Саашанхи жэлнүүдтэ бусад экономическа районуудта үшөө хэдэн томо металлургическа предприятинуудые барихаар хараалагдана.

Үнгэтэ металлурги хүгжөөхэ ехэ арга зам бии. Шэнэ предприятинуудые бариха, рудаһаа ашатай туһатай бүхы юумыень зэргэ һалгаан абажа байха гэжэ дурадхагдаа.

Химическэ промышленность Зүүн Сибириин гол шухала һалбаринуудай нэгэн болохо юм. Айхабтар хүсэтэ 2 бүлэг химическэ предприятинууд баригдаха байна. Тэдэнэй тоодо хэмэл утаһа, пластмасса, резино-техническэ хэрэгсэл, үтэгжүүлгэ бүтээхэ предприятинууд оролсоно.

Машина бүтээхэ талаар түбхын түрүүндэ мүнөө хүдэлжэ байдаг предприятинуудые тусхай мэргэжэлтэй болгохо шухала гэжэ тоологдобо. Энэ зорилгоор машина бүтээлгын, станок бүтээлгын, металл болбосоруулгын заводуудые шэнэдхэн хубилгаха шухала гэжэ хэлсэгдэбэ. Энээнтэй хамта мүн иимэ хэдэн шэнэ заводууд баригдаха ёһотой. Энэ хараалагдаһан түсэбэй дүүргэгдэхэдэ Зүүн Сибирьтэ мүнөөнэйхиһөө 15 дахин ехэ машина, зэбсэг бүтээгдэдэг болохо юм.

Элдэб янзын транспорт, барилгын индустри, ой модоной, модо болбосоруулгын промышленность, хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленность саашадаа хүгжөөгдэхэ байна. Геологобэдэрэлгын хүдэлмэри саашадаа үргэн ехэ хэмжээгээр ябуулагдаха.

Тарилгын талмай бүри үргэдхэхэ, малай тоо толгой олошоруулха, газар тарялангай, мал ажалай культура дээшэлүүлхэ гээшэ хүд[...] хын шухалын шухала зорил[...] болоно. Эрдэм ухаанай ам[...] нуудые хэрэглэн хүдөө ажах[...] жөөхэ, элдэб нютаг районуу[...] хэ байдалтай тааралдуулан [...] ажахые тус тус шэглэлтэй[...] гохо, мүн район бүхэн дотор[...] хоз, совхозуудые элдэб ш[...] тэй болгохо хэрэгтэй гэжэ [...] лэгдэбэ.

Зүүн Сибириин экономическ[...] хиргаанай район бүхэнние ям[...] шухала шэглэлтэйгээр хүг[...] гэжэ конференци хараалаа.

Конференциин шиидхэбэр[...] эрдэм наукын хүгжэлтэдэ ех[...] рал хандуулагдаба. Мине[...] баялиг элирүүлхэ, түлишын [...] мышленность, хадын малтама[...] ха хэрэг, энергетикэ, мета[...] хими, барилга, транспорт, [...] ажахые хүгжөөхэ талаар н[...] шэнжэлэлгын хүдэлмэри үр[...] ябуулха гэжэ хараалагдана. [...] бирьтэ научна эмхи зургаа[...] олон болгохо тушаа СССР-эй [...] кануудай Академиин зохёоһо[...] сэб һайшаагдаа.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн мате[...] үндэһэлжэ, Зүүн Сибириин [...] бэрилгын хүсые 15—20 жэлэ[...] шада комплексноор хүгжөө[...] радхал-түсэб зохёохо шухал[...] конференци шиидхэбэ.

СССР-эй Наукануудай Ак[...] дэ үйлэдбэрилгын хүсые шэ[...] Совэдэй түрүүлэгшэ академик [...] Немчинов үгэ хэлэжэ, конф[...] циин дүн согсолоо.

Зүүн Сибириин үйлэдбэ[...] хүсые хүгжөөхэ энэ конфере[...] мүн Красноярск, Эрхүү, [...] Якутск, Улан-Удэ, Читэдэ б[...] зүблөөнүүдтэ Зүүн Сибириин [...] бэрилгын хүсые хүгжөөхэ [...] лаар хэдэн зуун элидхэлнүү[...] нагдаа гэжэ үгэ хэлэгшэ тэм[...] бэ.

Гол шухала асуудалнууды[...] гэрэнгыгээр хэлсэһэнэй һ[...] Зүүн Сибирьтэ ямар, хэр ех[...] гаалиин баялиг, энерги бииб, [...] Сибириин промышленность, [...] спорт, хүдөө ажахые ойрын 7 [...] дэ, бүри саашаданшье ямар[...] жөөхэ арга зам бииб гэжэ то[...] лагдаба. Мүн ороной Зүүн [...] нютагуудта промышленна, [...] спортна барилга хэхэ тухай К[...] эй XX съездын шиидхэбэри[...] бэелүүлхэ талаар тодорхой [...] халнууд хэгдээ.

Түсэблэлгын органууд Зүү[...] бириин арадай ажахые 7 ж[...] 1959 онһоо 1965 он хүрэтэр х[...] хэ түсэбэй проект табижа дү[...] байна. Конференци, зүбл[...] дээгүүр хэгдэһэн элидхэлнүү[...] проект табилганда айхабтар е[...] хашанартай байха. Гэхэтэй [...] Зүүн Сибириин арадай ажахы[...] он болотор хүгжөөхэ генераль[...] сэб табиха шухала ехэ ма[...] конференци үгэбэ гээшэ.

10—15 жэлэй туршада Зүү[...] бирьтэ ороной гурбалахи мет[...] гическа базын предприятину[...] ригдаха, Забайкалида [...] дүрбэдэхи металлургическа [...] предприятинууд баригдажа [...] байна. Зүүн Сибирь энерги, т[...] хэрэглэн хүдэлдэг Советскэ [...] зай промышленностиин гол ш[...] газар болохо. Зүүн Сибириин [...] бүхэли энергическэ системэ б[...] лагдажа, Баруун Сибириин [...] Уралай иимэ системэнүүдтэй [...] богдохо юм. Зүүн Сибириин [...] мышленностиин хүгжэһэн е[...] газарнууд хоорондоо шэнэ [...] замаар холбогдохо. Тусхай [...] Хойто-Сибириин түмэр зам, т[...] лэн Урда Байгал-Түвын түмэр [...] баригдаха байна.

Конференцидэ хабаадагшад [...] ветскэ Союзай Коммунист[...] партиин Центральна Ком[...] эльгээхэ амаршалгын бэшэг [...] ехэ дэбжэлтын оршон байдал [...] талан абаба.

Барилгын комплексно бригаднуудай ажал тухай

КПСС-эй XX съездын хараалһан 6-дахи табанжэлэй түсэбөөр манай ороной барилгашадай урда айхабтар ехэ зорилго табигдаа. Энэ зорилгоёо хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула манай барилгашад барилгын-монтажна хүдэлмэриингөө сэнгые хараалагдаһандань орходоо 7 процентээр доошолуулха, барилга дээрэхи ажалай бүтээсые 52 процентээр дээшэлүүлхэ, хэжэ байһан барилгаяа бушуу түргэнөөр ябуулха, барилгын-монтажна хүдэлмэриингөө шанарые эрид һайжаруулха уялгатай юм. Хэрбээ барилгын хүдэлмэриие оньһожоруулаад, хүдэлмэриингөө эмхидхэлые эрид һайжаруулаад байбал, дээрэ дурсагдаһан зорилго амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ байна.

Энэ жэлдэ манай республикын бариягa дээрэ комплексно бригаднууд бүри олошороо. Комплексно бригаднууд барилгые түргөөр эрхилдэг болонхой. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ республикын барилга дээрэ оройдоол нэгэ хэды комплексно бригаднууд тоологдодог һаа, мүнөө хэдэн зуугаад болоо. Барилгын зарим эмхи зургаануудта, тэрэ тоодо «Бурстрой» трестдэ комплексно олохон бригаднууд ажаллана.

Комплексно бригаднуудай эмхидхэгдэхэһээ урда мэргэжэһэн бригаднууд барилга хэдэг һэн. Тиимэ бригадада шулуушад, модошо дархашуул болон бусад ганса мэргэжэлтэй барилгашад ородог байгаа. Тиигэжэ ганса мэргэжэлтэй хүнүүдһээ бүридэһэн бригадын ажал ябуулга гэшүүдэйнь хүдэлмэриһөө голдуу дулдыдадаг һэн. Барилгашадай бэе бэеһээ дулдыданги ажалтай байхадань, элдэб хойшолонгууд, дутуу дунданууд ушаржа, барилгашье удаардаг һэн. Комплексно бригаднуудай эмхидхэгдэхэдэ барилгашадай ажалай эмхидхэл хараа байса һайжаржа, бүтээсэншье нилээдгүй дээшэлһэн байна. Тиихэдэ хэгдэжэ байһан барилгые түргэнөөр дүүргэхэ, мүн барилгын-монтажна хүдэлмэриин сэнгые доошолуулха арга олдоо.

Республикадамнай эмхидхэгдэһэн барилгын комплексно бригаднуудай дунда нүхэр Овчинниковай хүтэлбэрилдэг шулуушадай бригада түрүүлжэ ябана. Энэ бригадада элдэб мэргэжэлтэй 28 хүн тоологдодог. Тэдэнэй 6-ниинь хүдэлмэриин зургаадахи разрядтай, 5-ниинь табадахи, бэшэнь 4-дэхи, 3-дахи разрядтай юм. Тиимэ болохолоороо энэ бригадын гэшүүн бүхэн элдэб ажал хэхэдээ шадамар бэрхээр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлнэ.

Нүхэр Овчинниковай бригадынхид мүнөө үеын машина, техникэ барилга дээрээ ехээр хэрэглэнэ. Эндэ хүндэ ашаа үргэдэг кран, контейнернууд болон бусад оньһото машинанууд бии. Гадна, комплексно зэмсэгүүд һайнаар заһабарилагданхай, ямаршье сагта хэрэглэгдэхээр бэлэн байдаг. Тиигэжэ машина, техникэ ажал дээрээ үргэнөөр хэрэглэдэг, хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэдэг комплексно энэ бригадынхид июль һарынгаа түсэбые 219 процент дүүргээ.

Мүнөө энэ бригадынхид зооветинститудай студентнэрэй байха 4 дабхар гэр барижа байхадаа үдэр бүриингөө даабариие ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, барилга дээрэ 6 жэл соо хүдэлмэрилхэдөө 4 жэлыень модошо дарханаар, 2-ыень шулуушанаар ажаллаһан нүхэр Дубас эдэ үдэрнүүдтэ даалгабаряа саг үргэлжэ дүүргэнэ. Тиихэдэ барилгашад П. Леонов, Г. Кабылко болон бусад комплексно бригадада ажаллахадаа модошо дарханай, шулуушанай мэргэжэлтэй боложо, барилгын-монтажна хүдэлмэреэ хараалагдаһан болзорһоонь урид, һайн шанартайгаар үлүүлэн дүүргэжэ байдаг юм.

Гадна, нүхэд Воробьев, Зайцев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг комплексно бригадын гэшүүд һайн дүнгүүдые харуулна. Нүхэр Воробьевой хүтэлбэрилдэг 19 хүнһөө бүридэһэн бригада 7 һарын турша соо 2581 кубометр хирпиисээр хана бодхоогоо. Тиигэжэ бригадын гэшүүн бүхэн нэгэ үдэр соо түсэбэй ёһоор 0,8 кубометр хана бодхоохо даабаритай аад, 1,8 кубометр бодхооһон байна. Энэ бригадынхид һара соо 32 байратай гэр барихадаа 10 мянган түхэригэй гүрэнэй зөөри алмаһан байна.

Байрын гэрнүүдые түргэнөөр, шанартайгаар баридаг комплексно бригаднууд «Бурстрой» трестдэ улам олошоржо байдаг. Мүнөө эндэ 27 тиимэ бригада тоологдоно.

Комплексно бригаднуудые олошоруулһанай, барилга дээрэхи эмхидхэлые һайжаруулһанай ашаар «Бурстрой» трест барилгын- монтажна хүдэлмэриингөө 6 һарын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, 600 мянган түхэригэй гүрэнэй зөөри алмаха гэһэн даабаряа хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ шадаһан байна.

Тиигэжэ комплексно аргаар ажаллахада барилгашадайшье түлөөһэн урдынхидаа орходоо һураггүй дээшэлээ.

Гэхэтэй хамта, «Бурстрой» трестдэ комплексно бригаднуудай ажалда һаад, тойбо татадаг ушарнууд үшөөл усадхагдаагүй байһаар гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Комплексно бригаднууд хэжэ байһан барилгаяа түлэг дундань ябуулжа байтараа, элдэб хэрэгсэлээр дуталдашадаг, үгышье һаа хэхэ ажалайнь түсэб удаан саг соо табигдангүй ажалыень һаатуулдаг гээшэ. Эдэ мэтын дутагдалнууд үни заяанда усадхагдаһан байбал, мүнөө комплексно бригаднууд нилээд ехэ барилгануудые хэжэрхёод байха һэн.

Саашадаа комплексно бригаднуудые бүри олоор эмхидхэжэ, «Ойрын 10—12 жэл соо орон дотороо гэр байраар дуталдалгые усадхаха» гэһэн парти, правительствынгаа тогтоолые хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ гээшэ барилгын эмхи зургаануудые хүтэлбэрилэгшэдэй, мүн партийна, профсоюзна, комсомольско организацинуудай шухала зорилгонь болоно.

П. Шушаков.

Эрхүүгэй область. Эрхүүгэй алюминиин завод эршэмтэй түргөөр баригда[...]на. Энэ жэлдэ түрүүшын электролизно цехын, шахтна болон электрометал[...]ска корпусуудай барилга эхилээ. **Зураг дээрэ:** түрүүшын электролизно цех [...]гагдамал түмэр бетоноор баригдажа байна.

ТАСС-эй фотохро[...]

Намарай хонгор һэрюундэ бүхы малаа таргалуулжа абая

☆

Ухэршэнэй оролдолгоор...

Саянай һарьдаг ууланудай ...ондуурхи багахан гол, жалга... соогуур ногоо һайнтай бэл...эри элбэг юм. Эндэхи «Улаан малшан» колхоз жэл бүри һубай малаа, гүрэндэ тушааха сарнуудаа, ...адуугаа холын бэлшээридэ — «...бинт» нютаг абаашажа, тарга...лдаг. Колхозой эрхим малшан ...жо Дубжирович Бамбалаев ... толгой сар тэндээ бэлшээн тар...уулна.

Нүхэр Бамбалаев малаа тарга...лхын тула ехэхэн оролдолго ...гадаг. Эндэхи хада уулын май...р ногоон һайн байдаг. Тиигэбэ...е һаань, хэды хоноод лэ малайн ... бэлшээри һэлгэжэ, байрые ...лдаг заншалтай.

...цүй дүршэлтэй малшан Доржо ...балаев 7—8 хоноод лэ бэлшээ...ээ дабһа адхажа, малдаа ху...р долёолгодог юм. Үглөөнэй 7 ...та малаа бэлшээридэ гаргаад, ...шын 12 час болотор тэндээ ...лдаг. Малаа өөһэдынь дураар ...даг, ханатарнь уһалдаг. Һүү...рнь отогоойнгоо газаа асаржа, ...руулдаг. Намар тээшээ Доржо ...балаев малаа ехээр таргалуул... ямаршье гарзагүйгөөр холын ...шээриһээ бусажа ерэхэ зорилго ...йна. Малай толгой бүриин шэг...рине 280 килограммда хүргэжэ, ...эндэө үхэрэй тарган мяха ехээр ...лдаха хүсэлэнтэй ажаллажа ...йна.

П. Жужаевай фототекст.

☆ ☆

Уялгаяа дүүргэнэгүй

Баргажанай «Гигант» колхоз аймаг соогоо мал ажал эрхилдэг томо колхозуудай нэгэн юм. Хамта 2 мянга гаран эбэртэ бодо малтай, тэрэ тоодо 600-гаад үнеэтэй.

Колхоздо малайнгаа тоо толгойе эрид олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ арга боломжо бии байна. Гэбэшье, эндэ һү һаалга тон багаар дээшэлнэ.

Энэ жэлэй эхиндэ колхознигууд бүхы арга боломжоёо наринаар хаража үзөөд, һү һаалгые дээшэлүүлхэ мүрысөөндэ оролсон, үнеэн бүриһөө 1600 литр һү һааха уялга абаа һэн. Тэрэ уялгынгаа бэелүүлэгдээд байхадань, хамта дээрээ нэгэ миллион 100 мянгаад литр һү колхоз абаха байгаа.

Эндэхи һаалишад нүхэд П. Филиппова үнгэрһэн 7 һарын туршада 841 литр, Н. Копьева—836 литр, Д. Гаськова—811 литр, М. Бубеева—796 литр һү һаагаад байнхай. Тиихэдэ колхоздо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 636 литр һүн һаагдаһан болоно.

Харин аймагай бусад колхозуудай юрын һаалишадай 7 һарын туршада һааһаниинь «Гигант» колхозой түрүү һаалишадайхиһаа холо дээшэ байна. Яахадаа энэ колхозойхид бага һү һаанаб?

Энээн тухайда колхозой зоотехник нүхэр Х. Доржиевта хандахада нигэжэ харюусана:

— Үбэлэй һарануудта үнеэдтэ бүдүүн тэжээл багаар үгтэһэн, шэмэтэ болон концентрированнэ тэжээл байгаашьегүй шахуу юм. Тиигэжэ үнеэднай ехэ туража ондо ороһон байна. Зундаа үнеэдээ бэлшээридэ ябуулхаһаа бэшэ, нэмэлтэ ногоон тэжээл үгөөгүйбди.

Һү һаалгаар иимэ гээгдэлдэ ороод байһан аад, колхозой правлени, партийна эхин организаци үнеэдэй тэжээл, харууһа һайжаруулха тухайда бодоногүй. Гэхэтэй хамта, колхоз 200 гектарта зелёнко, 150 гектарта наран сэсэг, 250 гектарта кукуруза тариһан юм. Һү һаалгые дээшэлүүлхын зорилгоор үнеэдтэ 20—30 гектар зелёнко гү, али бусад ногоон тэжээл гаргажа эдюулхэ аргагүй байна гээшэ гү? Һайса бодомжолжо үзөө һаа, нэгэ арга мүрынь олдохол байгаа ёһотой. Үнеэдтэ нэмэлтэ ногоон тэжээл ехээр эдюулжэ, хэдэн зуу мянган литр һү нэмэжэ абаад, уялгаяа бэелүүлхын тула горьтой юумэ хэхэ байгаа бшуу.

Ленинэй нэрэмжэтэ хүршэ колхозой һаалишадтай мүрысэһэн мүрысөөнэйнгөө дүн гаргажа байха үедөө, тэндэхи һаалишад һү һаалгаяа дээшэлүүлхын тула бодото хэмжээ абахаар болообди гэжэ хүтэлбэрилэгшэдтөө мэдүүлһэн байгаа. Харин колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Зверьков, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Гаськов гэгшэд һаалишадайнгаа тэрэ дурадхалые хараадаа абаагүй.

Тэндэ малай бэлшээриин үбһэ ногоон үдэр ерэхэ бүри муудажа байна. Үнеэд үдэртөө садатараа эдеэлнэгүй. Ногоон тэжээлшье үнеэдтэ үгтөөгүй байһаар. Үдэр ерэхэ бүри олонхи үнеэдынь һү багаар үгэдэг боложо, зариманиинь сагһаа урид шэргээгдэжэ байна.

Абаһан уялгаяа дүүргэхын тула «Гигант» колхозой һаалишад жэлэй дүүрэтэр үнеэн бүриһөө үшөө мянга шахуу литр һү һааха болоно. Энэмнай тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ.

Хэрбээ колхозой правлени зохихо хэмжээ яаралтайгаар абажа, үнеэдэй тэжээл һайжаруулаад, түхэреэн сүүдхэ соо зүбөөр адуулаад байбал, гээгдэлһээ гараха аргатай.

Аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй дэргэдэхи хүдөө ажахын инспекциин хүдэлмэрилэгшэд тус колхоздохи байдалые мэдэжэ байгаад, бодото хэмжээ абанагүй.

М. Михайлов.

Силос ехээр даралга

Заиграйн аймагай партиин XX съездын нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэд хээрын ногоо сабшажа, силос даража эхилбэ. Силос даралга дээрэнь комбайн хүдэлмэрилнэ. Гурбахан үдэр соо тэдэнэр 90 тонно силос дараа.

Энэ хүдэлмэридэ түрүү һаалишад А. Жукова, Я. Ерофеев болон бусад үдэр бүхэндэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

Л. Воробьев.

КОЛХОЗ ХОНИН БҮРИҺӨӨ 4,2 КИЛОГРАММ НООҺО АБАА

Мухаршэбэрэй «Үнэн» колхозой ажахын гол һалбари хонин ажал юм. Тиимэһээ хонин ажал хүгжөөжэ, ашаг олзо бүри ехээр абадаг болохын тулада колхозой гэшүүд ехэ оролдолго гаргана.

Колхоз мүнөө 9866 хонитой. Хонидойнгоо тоо толгойе түргөөр олошоруулжа, һайн шанартай нооһо бүри ехээр абадаг, гүрэндэ худалдадаг болохын тула хонишод эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллана.

Илангаяа хонидые үрэжүүлгын хүдэлмэридэ горьтой анхарал хандуулагдадаг. Колхозой хонишод энэ жэлдэ хонидоо нэгэ дахин түрүүлжэ, хамтадаа 2.914 хурьга абаад, хоролтогүйгөөр түлжүүлээ. Колхозой хоёрдохи комплексно бригадын хонишон Нима-Цырен Цыдендоржиев 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга түлжүүлжэ тушаагаа.

—Энэ жэлэй туршада 100 хонин бүриһөө 150 хурьга абаха уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ-хэб,—гэжэ эрхим хонишон нүхэр Цыдендоржиев найдамтайгаар мэдүүлнэ.

Хонидоо эрхим һайнаар, зоотехническэ заабариин ёһоор харууһалжа, хонишод энэ жэлдэ нооһо ехээр абаа. Хамтадаа колхоз 274 центнер нооһо гүрэндэ худалдаад, миллионһоо үлүү түхэригэй олзо доход оруулба. Колхоздо дунда зэргээр хонин бүриһөө 4 килограмм 208 грамм нооһон хайшалагдаа. Иимэ үрэ дүн туйлаад, тус колхозойхид аймаг соогоо түрүүлжэ, дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ. Зарим түрүү хонишод Бур-АССР-эй Верховно Соведэй, аймгүйсэдкомой хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна.

Нооһо хайшалалгаар колхоз соогоо 3-дахи комплексно бригадын (бригадирнь нүхэр Д. Гармаев) хонишод түрүүлжэ ябана. Эндэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 5 килограмм 27 грамм нооһон хайшалагдаба. Бригадын хонишод эрхимээр ажаллаһанайнгаа түлөө 13.835 түхэриг нэмэлтэ түлбэридэ абаа.

Энэ бригадын дүршэлтэй хонишон Гарма Цыдыпов нооһо хайшалалгаар бүришье ехэ амжалта туйлаа юм. Тэндэ хонин бүриһөө 6 килограмм 972 грамм нооһон хайшалагдаад, отарын хонишод 7 мянга 48 түхэриг нэмэлтэ түлбэри абаба. Эрье хонидые харадаг Дамба Цыдыпов хонин бүриһөө 7 килограмм нооһо хайшалжа, 2 мянган түхэригэй нэмэлтэ түлбэри абаа.

Мүн нооһо хайшалалгаар һайн үрэ дүн туйлажа, нэгэдэхи бригадынхид 2.662 түхэриг, хоёрдохи бригадынхид—10438 түхэриг нэмэлтэ түлбэри абаһан байна.

Мүнөө колхозой хонишод ажалайнгаа хоорондуур үбһэ хуряалгада эдэбхитэй, оролдосотойгоор хабаадалсана.

Зураг дээрэ: «Үнэн» колхозой хонид бэлшэжэ ябана.

Л. Хайдуровай фототекст.

Колхозой түрүүлэгшэ

☆

ОЧЕРК

☆ ☆

Зулгы һайхан зунай саг үнгэрхэ тээшээ дүтэлжэ, намарай хонгор һэрюунэй эхин буужа байһан үе. Хүдөөгэй тала дайдэ олон үнгын хибэсээр хушагдаһан мэтэ шаралжа, ногооржо, хүрилжэ, харалжа харагдана.

Тээ тэрэ добуунай араар лафетнэ жатка арадаа шагтагалһан «Беларусь» трактор табилуулһаар гаража ерэнэ. Хойноһоонь тарианай гонзогор лентэнүүд зурылдаһаар үлэнэ. Хёлго мүрэнэй зүүн эрьеэр «С-4» комбайн хабтагай үргэн тариалангай дундуур хаба соогоо тамаран, мүр гаргажа ябаба. Алташын хойто бэеэр «С-6» маркын хэдэн комбайн үдэр һүнигүй дүнгинүүлнэ. Арадаа плуг шэрэһэн тракторнуудшье парые хоёрложо ябаһан хэбэртэй хонгор агаарта холоһоо хүндөөр амилна.

Халюуржа байһан тариалангай хажуугаар хадаг мэтэ хабтагай набшаһануудаа дэлгээн, хүхэ ногоон кукуруза ургашанхай. Досоогуурнь хадажа ябаһан трактор, комбайнууд арай шамай бултайлдана. Хара шоройто хүрьһые түрин, сахарай свёклын томо томо эшэнүүд газарта багтахаяа болиһон мэтэ дээшээ түбылдэнэ. Полинуудай хоорондуур зурылдаһан харгыгаар орооһо тариа, силосэй ногоо ашаһан автомашинанууд хуаа тооһо бурьюулан табилуулна.

Нуга сабшалан дээрэ хоёр—гурбаар зэргэлүүлжэ зохидхоноор хашаалагдаһан ута ута һүринүүд барайлдан хүндэлдэнэ. Тэрэнэй хажуугаар дүн сагаан хонид, тобир тарган үнеэд һүрэг һүрэгөөрөө бэлшэнэ.

Ямаршье һайхан гээшэб даа, энэ үедэ хүдөөгөөр ябахада! Хайшаашье харахада алтан дэлхэйн ашаг шэмээ дэлгэжэ, арад зондоо ажал хүдэлмэриинь зэргээр хубаарилан үгэжэ байһан хэбэртэйгээр үзэгдэнэ.

Иимэ халуун хаһада колхозой правлени соо ороходо, хоёр—гурбан тоо бүридхэлшэдһөө, счетоводуудһаа ондоо хүн байхагүй. Колхозой түрүүлэгшые энэ үедэ олохонь бэрхэтэй.

Тиигэбэ яабашье түрүүлэгшэ гурбадахи комплексно бригадын поли дээрэ гаранхай гэжэ дуулаад, тиишэ зорибобди. Бригадын полевой стан дээгүүр ябажа, тэндэ хүдэлдэг хүнүүдээр хөөрэлдөөд, бусаха гэжэ байтарнай, «ГАЗ-69» маркын хүнгэн машина урда полиин дунда ябаһан комбайнай тэндэһээ ондого тондого гэһээр орожо ерэбэ. Хүнүүд «түрүүлэгшэ ерэбэ» гэжэ дуулгаа. Автомашинын рульда һуужа ябаһан хара хүхэ костюмтай, сабхи гуталтай, кепкэ малгайтай, маряатай харабтар шарайтай, дүшэ гарамгай наһанай хүн бууба. Тэрэмнай колхозой түрүүлэгшэ Чимит Митыпович Митыпов байгаа.

*

1955 оной апрель һара... Республикын түб хото Улан-Удэдэ партийна һургуули дүүргэхэеэ байһан хүнүүдэй дундаһаа коммунист Чимит Митыпович һургуулиингаа партийна эхин организацида иимэ мэдүүлгэ баряа бэлэй: «Гээгдэнги колхозуудые хүтэлбэрилэгшэдөөр бэхижүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хандалга бэшэгые ехээр һайшаанаб, бүримүһэн дэмжэнэб. Бүхы наһаараа хүдөөдэ хүдэлһэн ха даа колхозой түрүүлэгшэ болохоор бэлэн байһанаа мэдүүлнэб. Хэрбээ намда колхозые хүтэлбэрилхэ найдабари партиингаа олгоо һаань, гээгдэнги колхозые богони болзор соо түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргахын тула бүхы бэлиг, шадабаряа элсүүлхэб».

Чимит Митыпович эдэ үгэнүүдые бэшэхын тула үдэрэй һанаан, һүниин зүүдэндэ яһала бариг-даһан байха. Теэд «ямаршье колхоздо ябуулаг, бүхы юумэн арад зоной, нэн түрүүн түрүүлэгшын оролдолгоһоо, шадабариһаа болохо» гэжэ лаб мэдээд байгаа. Колхозно байгуулалтын, Совет засагай үедэ муу газар гэжэ байхагүй гээд Ленинградска область тухай Сергей Миронович Кировэй хэлэһэн үгэнүүдшье энэ үедэ досоонь ороод абаа һэн.

Чимит Митыпович уданшьегүй партиин обкомой путевко абаад, эрэ хүн зориһондоо гэдэгтэл, Бичурынгаа аймагта мордоо бэлэй. Гушаад оной үеэр багшын техникум дүүргээд, колхозой счетовод, райзогой түсэблэгшэ, 9—10 жэлэй туршада хүдөөгэй һургуулиин багша, директорээр ябажа, арад зоной дунда саг үргэлжэ ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг, олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг байгаа. Зургаан жэлэй турша соо Советскэ Армида алба хэхэдээ, Эхэ ороноо хамгаалгын шэрүүн шанга дайнай жэлнүүдтэ эрэлхэг зоригтойгоор ябажа, сэрэгшэдэй дунда политическэ хүдэлмэри ябуулһан, авиаэскадрилиин парторгооршье хүдэлһэн байха юм. Эхэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай фронт дээрэ шэн зоригтойгоор тэмсэһэнэйнгээ түлөө «Улаан Одон» орденоор, хэдэн медаляар шагнагдаһан байха.

1955 оной намар Алташа нютагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд хамтынгаа суглаан дээрэ Чимит Митыпович Митыповые түрүүлэгшын орлогшоор һунгаа һэн. Тиихэ үедэ колхозой зарим эдэбхитэд шэнэ хүтэлбэрилэгшын хэр шадаха байһанда үшөө һайн этигээгүй байгаа. Номгон даруу зантай, үлүү олон үгэгүй, ажалша бэрхэ орлогшынгоо ажалда хүн бүхэн уданшьегүй урматайгаар хандадаг болоһон юм. Хойто жэлэйнь февраль һарада колхозой тоосоото һунгалтын суглаан боложо, Чимит Митыповичые түрүүлэгшээр һунгаа бэлэй.

Тэрэ гэһээр хоёр жэл хахад болобо. Урдань аймаг соогоо гээгдэжэ ябаһан Калининай нэрэмжэтэ колхоз мүнөө түрүүшүүлэй зэргэдэ гараа. Тиихэдэ үнеэн бүриһөө арайхан гэжэ 600—700 литр һү һаадаг һаа, энэ жэлэй үнгэрһэн долоон һарада 1500 литр һү һаагаа. Жэлэй дүүрэтэр энэ колхозойхид үнеэн бүриһөө үшөө 1000 литр һү һаахаар хараална. Һаахашье байһандань этигэмээр. Яахадааб гэхэдэ, эндэ адуу малаа үбһэ, тэжээлээр гүйсэд хангажа шадаа, үнеэдтэ нэмэлтэ ногоон тэжээл эдюулнэ, һайнаар адуулна ха юм.

Мүнөө бүхы малайнь тоо толгой олошоржо, ашаг шэмэнь хараа байса дээшэлээ. Тахяа шубуу урда жэлнүүдэйхиһээ олоор баридаг, тахяа бүриһөө жэлдээ 70—80 үндэгэ абадаг болоо. Гансахан мүнөө жэл хоёр мянган тахяагай дальбараа абажа, тэрэнэйнгээ 1800 үлүүтэйень дэгжээгээ. Халтар хара үнэгэ баридаг, зүгын бал ехээр абадаг болонхой.

Тариалангайнгаа гектар бүриһөө 10 центнер ургаса абаха гэһэн түсэбөө дүүргэхээр байна. Гүрэнһөө худалдажа абаһан техникээрээ хабарай тарилга амжалтатайгаар хэжэ, тариа хуряалгые аймаг соогоо түрүүлэн, амяарлан хадажа эхилээд, хорёод үдэрэй туршада эртынгээ орооһото ургамалнуудые хадажа дүүргээ. Һүүлэй үедэ сахарай свёклын баян ургаса абажа байна. Гандуушаг байһан энэ жэлдэшье гектарай 150—200 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абахань. Мүн бусад ургамалнуудай, үбһэ ногооной ургаса яһала һайн байба. Байгша он соо энэ колхоз үбһэ абаха түсэбөө сүм дүүргэжэ шадаһан байна.

Эдэ жэлнүүдтэ хэды ехэ барилгын хүдэлмэри хэгдээб! Хоёр электростанци, автомашинын гараж, адууһа малай типовой байранууд, полевой стан, тарианай тоок, трактор, машинануудые заһабарилха хоёр мастерской, колхознигуудай байха хэдэн арбаад байра шэнээр бүтээгдээ.

Энэ гээгдэнги колхоздо ямар аргаар, хайшан гээд иимэ ехэ хубилалта болоо гээшэб? Нэн түрүүн колхозой правлени, түрүүлэгшэ нүхэр Митыпов артелиингаа эдэбхитэдые, арад зониие зүбөөр эмхидхэжэ, гүрэнэйнгөө туһаламжые гүйсэдөөр хэрэглэжэ шадаһан байна.

Юунһээ эхилхэ, яажа колхознигуудай ажалай журам бэхижүүлхэб, ямар аргаар тэдэниие ниитын зөөридэ эзэн ёһоор хандадаг болгохоб гэһэн асуудал шэнэ түрүүлэгшын досооһоо үдэршье, һүнишье гарадаггүй байгаа. Теэд олон жэлдэ эмхидхэхы ажалда ябаһан хүн хадаа юумэнэй ушар удхые тухайлдаг, һүүлэй жэлнүүдтэ парти, правительствын гаргаһан шиидхэбэри, тогтоолнуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ гэжэ оролдодог байна.

— Артелиин ажал хүдэлмэридэ заха хизаар гэжэ байхагүй. Оролдоод, эмхидхээд байбал, хэхэ юумэн мүндахагүй. Теэд тэрэнэй гол шухалые зүбөөр олохо хэрэгтэй, —гэжэ Чимит Митыпович намдууханаар дуугараад, ханада үлгөөтэй байһан барометрээ баруун гарайнгаа долёобор хургаар хэдэ дахин тоншоод, баяртайхан шарайгаар эрьежэ,—«Үглөөдэр сэлмэг байхань» гэбэ.

Тиигэһээр байтар телефоной хонхо жэнгиржэ, хэншьеб түрүүлэгшэһээ захяа заабари абана. Аяга сай амарханаар һуужа ууха, аажамаар һуужа, хүнтэй хөөрэлдэхэшье сүлөө түрүүлэгшэдэ үгэнэгүй хэбэртэй. «Яагаа хашартай телефон гээшэб» гэжэ һанажа һуутарнай, түрүүлэгшын иигэжэ дуугархань яалай:— Телефонтой боложо амараалди. Колхознай таруу, дүрбэ-табан комплексно бригадатай. Бригадирнуудаараа зүбшэхэ юумэ саг үргэлжэ гаражал байдаг юм даа. Мүнөө бригаданууд, бригадирнууд, колхозой хүтэлбэрилэгшэд бултадаа телефонтой болонхой,—гэжэ сэдьхэл ханангяар хөөрэнэ.

Үдэшын 9 часта колхозой правлениин, партийна бюрогой хамтын заседани болохо байжа, түрүүлэгшэмнай яаралтайханаар сайгаа уужархёод, конторо тээшээ гэшхэлбэ. Энэ үедэ алтан шаргал наран ажалша зондо атаархаһан мэтэ аалиханаар хөөбэлзэн, Алташын хойто хадын саагуур хоргодобошье, гэрэл туяагаа сасаһаар лэ байгаа һэн.

Теэд «артель колхозой хүдэлмэриин гол шухалынь» юун гээшэб, тэрээниие хүсэд һайнаар тодоруулжа абаха хэрэгтэй гэһэн бодол сэдьхэл соомнай түрэнэ. Яаралгүйхэн байжа, тэрээниие хүсэд тодоруулһан байхабди. Тэрээн тухай хожом бэшэгдэхэ.

Б. ГЫЛЫКОВ.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР 3,3 МИЛЛИОН ТҮХЭРИГЭЙ ПРОДУКЦИ ГАРГАБА

Улан-Удын нютагай промышленностиин предприятинууд, мүн олзоборилгын коопераци продукци гаргалгынгаа долоон һарын түсэбые бүхы дээрэнь 110,3 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 3 миллион 300 мянган түхэригэй промышленна продукци, мүн үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргаба.

Шаажан гүйлгэһэн амһарта, гадар, дотор хубсаһа, гутал болон бусад зүйлнүүдые гаргаха талаар даалгабаринь үлүүлэн дүүргэдээ. «Кооператор-комсомолец», Кировэй нэрэмжэтэ, «Труд», «Россия» гэжэ артельнүүд, Горпищекомбинат мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана.

И. Елшин.

Сад таригшадай „Ранет“ гэжэ нэгэдэл

Улан-Удэ хотын пенсионернүүд сад таригшадай «Ранет» гэжэ нэгэдэл эмхидхэһэн байна. Мүнөө тэрэ нэгэдэлдэ 70 гэшүүд тоологдоно. Нэгэдэлэй гэшүүдтэ Сэлэнгэ мүрэнэй хажуудахи Богородско гэжэ арал дээрэ газар үгтөө.

Энэ жэлдэ яблоко, зэдэгэнэ, үхэр нюдэ болон үрэ жэмэстэ бусад модод тэндэ таригдаба. Нэгэдэлэй гэшүүд—пенсионернүүд сүлөөтэй сагтаа тэрэ арал дээрээ гаража, ургамалаа харууһалдаг байна.

Нэгэдэлэй гэшүүд ерэхэ намар тэндээ олон модо нэмэжэ һуулгахань.

Зураг дээрэ: нэгэдэлэй гэшүүд Изекииль Лукич Трухин, Алексей Парамонович Старков гэгшэд тариһан үрэ жэмэстэй модонуудайнгаа хэр зэргээр ургажа байһан тухай хөөрэлдэжэ байна.

Л. Хайдуровай фототекст.

Гэр бариха шэнэ арга

Промышленностиин, барилгын хэрэгүүдые саашадаа бүри һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо тухай КПСС-эй ЦК-гэй 1957 оной февральда болоһон Пленумэй шиидхэбэриие хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно завод нилээдгүй һайн юумэ хэжэ байна.

Заводой хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэришэдөө ойрын сагта гэр байраар хүсэд хангаха зорилготойгоор заводой барилгын ахалагша инженер И. П. Перфильев, прораб П. И. Бондаренко хоёрые гэр бариха шэнэ аргатай танилсахыень Челябинск город эльгээһэн байна. Челябинскын дархашуулай лист түмэрөөр гэрэй хэб хэдэг дүй дүршэлтэй танилсаһан инженер-конструктор И. Перфильев, конструктор В. Яременко гэгшэд хоёр бүлэ айлнуудай байха байрын гэрэй проект зохёоһон байна. Энэ проект зохёоходоо челябинскынхидайхида орходоо үшөө түргэн суглуулха арга боломжонуудые хэрэглэбэ. Тэндэ шудхагдадаг гэрэй хэб шүрэбөөр бэхидхэгдэдэг байһан һаа, манай конструкторнууд тэрэ хэбые хабсаргахадаа шагта, сүйгөөр барюулха арга зохёогоо. Тэрэнь шүрэб мушхажа, сагаа миинтэ үнгэргэнгүй, харин хэбые сүйгөөр ябууд барюулна.

Шудхамал гэрнүүдые манай эндэ баридаг болоһоор үнинэй. Теэд тиимэ гэрнүүд унжагай удаанаар бодхоогдодог байгаа. Юундэб гэхэдэ, хэбынь хабтагайгаар хэгдэдэг, тэдэниие тогтоохын тула баганануудые зоодог дээрэһээ ажал ехэтэй болодог байгаа. Хабтагайгаар хэб хэжэ бариһан гэрэй хана жэгдэ бэшэ, гажуу болодог дээрэһээ тэрэниие заһаха, жэгдэлхэ хүдэлмэри гарадаг һэн. Түмэр хэбтэ шудхагдаһан хана жэгдэ сэбэр байдаг дээрэһээ тэрэниие жэлэхэ, сагаадаха хүдэлмэри бага байдаг, мүн материалшье багаар гаргашалагдадаг.

Гэрэй хана хэбтэ шудхаһанайнгаа һүүлээр 4—6 хоноһон хойно хэбһээ гарадаг. Тэрэ үдэртөө хэбынь ондоо тээ хабсаргагдажа, шэнэ гэр дахин шудхагдана. Шэнэ аргаар шудхагдан баригдаһан гэрнүүдэй ханань 60 сантиметр зузаантай юм.

Шудхагдамал энэ гэр айлай байхада ехэ таарамжатай кухни, коридортой, унталгын, үхибүүдэй болон айлшадые угтаха таһалгануудтай. Энэ гэр зохёоһон инженер-конструктор И. Перфильев иигэжэ хөөрэнэ:

— Иимэ гэрнүүдые бариха тусхай бригада эмхидхээд, барилгын бүхы хүдэлмэриинь оньһожоруулаад байгаа хада, гэр бариха ажал бүри түргэдхэгдэхэ байгаа. Гадна, шудхамал гэр гаргаша багатайгаар бодхоогдохо болоно.

Мүнөө Улан-Удын ПВЗ-гэй хүдэлмэришэдэй поселогто энэ шэнэ аргаар гэрнүүд баригдажа байна.

Б. Шагжитаров.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Каирта айхабтар ехэ митинг болобо

КАИР, августын 26. (ТАСС). ОАР-эй национальна союз Каирта ехэ митинг эмхидхээ. Тэрээндэнь 7 мянга гаран хүн байгаа. ООН-эй Генеральна Ассамблейн онсо тусхай сессиин абаһан шиидхэбэри түргэнөөр бэелүүлэгдэжэ, США, Англиин сэрэг Ливан, Иордани хоёрһоо дары түргэн гаргагдаха ёһотой гэһэн эрилтэ митингдэ үгэ хэлэһэн араб олониитын түлөөлэгшэд табиба.

Митингдэ хабаадагшад бүхы араб нютагуудһаа империалистическэ гүрэнүүдэй сэрэг түргэнөөр гаргагдаха ёһотой гэһэн резолюци абаад, Ирагай резолюциие амаршалжа, гайхамшаг һайхан амжалта туйлаһантайнь дашарамдуулан ирак арадта баясхалан хүргэбэ.

Неру үгэ хэлэбэ

ДЕЛИ, августын 26. (ТАСС). Индиин штадуудай советдэ гадаадын политикын асуудалнуудаар үгэ хэлэлгэ эхилхэ зуураа, премьер-министр Неру ООН-эй Генеральна Ассамблейн онсо тусхай сессиин һайн шиидхэбэри абаһандань баясажа байһанаа мэдүүлээ.

Араб оронуудай хамтаржа, нэгэ резолюци дурадхаһан ушар тэдэнэй улам бата бэхи нэгэдэлтэй боложо байһан тухайнь гэршэлнэ гэжэ Неру тэмдэглээ. Мүнөө Баруун Азида байдалай түгшүүрил багатай болоошье һаань, эндэхи шухала асуудалнууд үшөөл шиидхэгдээдүй гэжэ Неру хэлэбэ.

Индиин премьер-министр Багдадска бүлэглэлые, СЕАТО-е шангаар шүүмжэлээ. Эдэ бүлэглэлнүүд Азидахи бодото хүсые тооногүй гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Удаань Неру Алас Дурна зүгтэхи байдалда тогтожо хэлэбэ. Хитадта дүтэ Куэмой болон Мацзу аралнуудые чанкайшистнарай эзэмдэээд байһан ушар эндэ саг үргэлжэ буудалдаа хёмороо үүдхэлгын гол шалтагаан гэжэ Неру хэлэбэ.

Европын соёл культурын обществын генеральна ассамблей нээгдэбэ

РИМ, августын 26. (ТАСС). Европын соёл культурын обществын генеральна ассамблей августын 25-да Венецидэ нээгдээ. Социалистическэ, капиталистическэ оронуудай интеллигенциин олон түлөөлэгшэд энэ ассамблейдэ хабаадана. Советскэ Союзай 15 түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо уранзохёолшод Эренбург, Полевой, Некрасов, Пастернак гэгшэд энэ уулзалгада хабаадалсана.

Советскэ интеллигенциин болон арадай демократиин оронуудай интеллигенциин олон түлөөлэгшэдтэ Италида орохо зүбшөөл Италиин засагаархидай үгөөгүйдэнь ехэ шалмаар гэжэ ассамблей нээхэ зуураа обществын генеральна секретарь профессор Кампаньоло хэлэбэ. Тиигэжэ зүүн, баруун оронуудай соёл культурын түлөөлэгшэдые уулзуулжа хөөрэлдүүлхэ гэһэн гол зорилготой энэ обществын хүдэлмэридэ һаад ушаруулагдаба гэжэ Кампаньоло тэмдэглээ.

КНР-тэ эсэргүүгээр чанкайшистнарай хэжэ байгаа хорото ябуулгые дэлхэйн олониитэ буруушаана

ЛОНДОН, августын 25. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикада эсэргүүгээр чанкайшистнарай хэжэ байгаа хорото ябуулга тушаа, мүн Хитадай Арадай-сүлөөрэлгын армиин артиллериин тэдээндэ харюу үгэһэн тухай Англиин хэблэл дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ. Америкын засагаархид чанкайшистнарые дэмжэжэ, мүн эндэ долоодохи флодоо байлгажа, дэлхэйн энэ хубида аюулта байдал ушаруулна гэжэ хэблэл тэмдэглэнэ. Хэрбээ саашадаашье чанкайшистнарые дэмжэбэл, Америка ори гансаараа үлэхэ гэжэ «Ньюс Кроникл» газетэ американецуудта һануулан бэшэнэ. «Американецууд Куэмой, Мацзу аралнуудһаа чанкайшистнарые абаашаха ёһотой. Юуб гэхэдэ, чанкайшистнар эндэһээ Хитадта эсэргүү хорото ябуулга хэнэ» гэжэ газетэ бэшэбэ.

ТОКИО, августын 26. (ТАСС). Сингапурта Америкын далайн ябаган сэрэгэй бууһанһаа, мүн КНР-тэ эсэргүү ябуулга чанкайшистнарай хэһэн дээрэһээ боложо, Алас Дурна зүгтэхи байдал хурсадажа байна гэжэ Японой олониитэ һанаагаа зобоно. Тайванай хоолойдо США-гэй 7-дохи флодой ябажа байһаниинь, мүн эндэхи Америкын сэрэгэй суднанууд, далайн ябаган сэрэг тулалдаанда бэлэн болгогдоо гэһэн Америкын командалагшын мэдүүлгэ нилээд аюултай гэжэ Японой олониитэ тоолоно. Тэрэшэлэн августын 26-да Токиодо США-гэй сэрэгэй министр Бракер ерээ, тэрэ Урда Корей, Тайвань ошохо гэжэ Японой хэблэл мэдээсээ. Гадна Номгон океан дээрэхи США-гэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главна командалагша адмирал Фелт гэгшэ Токио ерээ гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Дүтын, Дунда Зүүн зүгтэ байдал шангадуулагшадаал адляар США Алас Дурна зүгтэхи байдалые шангадуулхаяа иимэ ябуулга хэжэ байна гэжэ Японой олониитэ тоолоно. Америкын засагаархидай дэлхэйн энэ хубида түгшүүрилтэ байдал тохёолдуулха хүсэлэнтэй байһаниинь үшөө юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, тэдэнэр Урда Корейе атомна буугаар зэбсэгжүүлнэ, Урда Вьетнамда сэрэгэйнгээ базануудые бэхижүүлнэ, Индонезиин буһалгаашадта буу зэбсэг эльгээжэ туһална гэжэ «Акахата» газетэ бэшэнэ. Америкын засагаархидай эдэ бүхы ябуулга уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхагүй гэһэн зорилготой байһаниинь тон эли гэжэ газетэ заана.

Гадаадын сэрэг Малайһаа дары түргэн гаргагдаха ёһотой гэжэ ажалай парти мэдүүлнэ

ПЕКИН, августын 26. (ТАСС). Малайда ажалай партиин съезд боложо, августын 24-дэ резолюци абаа гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэнэ. Национально-сүлөөрэлгын армида эсэргүү тэмсэл хэдэг Англиин сэрэг Малайһаа дары гаргагдаха ёһотой гэжэ съездэ хабаадагшад нэгэн дуугаар мэдүүлбэ. Мүн тэдэнэр Малайда гадаадын сэрэгэй базанууд байгуулагдаха ёһогүй гэжэ хэлээ.

Гадна Хитадай Арадай Республикые мэдэрхэ гэһэн эрилтэ Малайн федерациин правительствын үмэнэ съездэ хабаадагшад табяа.

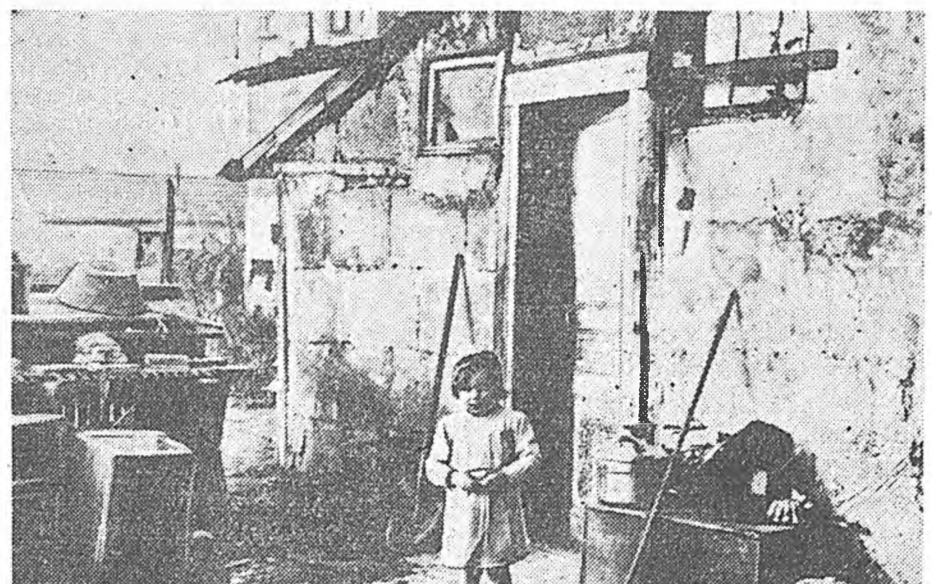

Францида гэр байра айхабтар ехээр дутаддадаг болонхой. Орон дотор шэнэ гэрнүүд тон үсөөнөөр баригдана, харин дадаг мүнгэн даншье бага. Аяар 20 тиимэһээ задалагдаха ёһотой гэһэн олон хуушан гэрнүүдэй заһабарида гаргашалагжэлэй урда тээ хүнэй байхын аргагүй, гэрнүүд мүнөө хүрэтэр Парижда байһаар. Олон мянган зон хүн амитанай һуушагүй муухай байрануудтай. **Зураг дээрэ:** Парижда байдаг нэгэ барак. Энээн соо 1914 онһоо хойшо 6 хүн һуудаг юм.

Центральбильдын фото.

Мохаммед Эль-Бадр Ка[...] ерэбэ

КАИР, августын 26. (Т[...] Йеменэй премьер-министрын [...] шо, уг залгамжалагша принц [...] хаммед Эль-Бадр августын [...] Багдадһаа Каир ерээ. Эль [...] Каирта байхадаа, Арабуудай [...] дэмэл Республикын президен[...] маль Абдель Насертай хэл[...] үргэлжэлүүлхэ.

Ливанай мүнөөнэй засагаархидые дэмжэдэггүйшүүлэй зүб[...]

БЕЙРУТ, августын 26. (Т[...] Ливанай мүнөөнэй засагаар[...] дэмжэдэггүйшүүлэй удари[...] мүн буһалгаашадай хүтэлбэр[...] шэд Саиб Саламт Абдаллах [...] Хусейн Уэйи, Рашид Кераме[...] Асаад, Сабри Хамаде болон [...] Ливанай буһалгаашадай [...] байһан Бейрудэй хубида авг[...] 25-да сугларжа, зүблөө хэбэ [...] хэблэл мэдээсэнэ.

Зүблөөндэ хабаадагшад 3 [...] туршада уласхоорондын, мүн [...] най дотоодын политическэ [...] зүбшэн хэлсээ.

Зүблөөнэй һүүлээр мэдүүл[...] лилогдоо. Бүхы ороной нютагу[...] түлөөлһэн буһалгаашадай хүт[...] рилэгшэд, мүн мүнөөнэй засаг[...] хидые дэмжэдэггүйшүүл Ливан[...] байдалые гуримшуулха зориг[...] хэдэн шиидхэбэри абаа гэжэ т[...] соонь хэлэгдэнэ.

Генерал Шехабые презид[...] тушаалда оруулхагүй, Амер[...] сэрэгые Ливанһаа түргөөр гар[...] хагүй зорилгоор элдэб этэгэду[...] гадаадын хүнүүдэй хэжэ байга[...] рото ябуулга буруу һүрэхэ гэ[...] дэнэр мэдүүлээ. Генерал Ше[...] бидэнэр таниие дэмжэнэбди [...] мэдүүлхэ гэлсээд, Америкын [...] гые Ливанһаа дары гаргуулжа [...] дэб хорото ябуулга усадхаха [...] эрилтэ Шехабай үмэнэ тэдэнэ[...] бяа.

Мүнөөнэй засагаархидые д[...] дэггүйшүүлые болон бусад х[...] дые оруулжа, шэнэ правитель[...] байгуулха шухала гэһэн з[...] зүблөөндэ хабаадагшад табина.

Тобшо мэдээсэлнү[...]

✦ Урда Аравида Англиин [...] түримхэй ябуулга хэһэнһээ бо[...] тохёолдоһон байдалые зүбшэн [...] сэжэ, энэ асуудалые ООН-эй [...] ральна Ассамблейн сессиин [...] жэдэ табихые уряалан, Лахе[...] султан Али Абдель Карим [...] араб гүрэнүүдые уряалаа. (Ла[...] гээшэ Аравиин хахад арал [...] байдаг араб княжество юм).

✦ Пхеньянай радиогой мэд[...] һэнэй ёһоор, 1958 ондо КНДР [...] гол хоёрой хоорондо худалдаа [...] маа хэхэ тухай хэлсээндэ гар [...] даа. Хэлсээнэй ёһоор, КНДР [...] голдо химическэ промышленнос[...] продукци, торгон хубсаһа, [...] консервэлэгдэһэн үрэ жэмэс, т[...] болон бусад эд товарнуудые ху[...] даха. Монгол нооһо, арһа [...] мал ажалай бусад продуктну[...] КНДР-тэ худалдаха.

ВЬЕТНАМАЙ ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА СОЦИАЛИЗМЫН ЗАМААР ДАБШАНА

Вьетнам хадаа 25 миллион зонтой (тэдэнэй 22 миллиониинь вьетнам яһатан), 328 мянган дүрбэлжэн километр талмай эзэлдэг Азиин Зүүн-Урда хубиин орон юм.

1884 ондо Франциин империалистнууд Вьетнамые эзэмдэжэ, өөрынгөө колони болгоһон байна. Манай ороной өөрын Вьетнам нэрэ дэлхэйн карта дээрэһээ хюһагдан һалгаагдажа, «Франциин Индо-Хитад» гэһэн хариин хүйтэн нэрээр һэлгэгдээ һэн. Гэбэшье, манай арад тэмсэлээ нэгэшье үдэр зогсоогоогүй.

Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин бэелүүлһэн бодолнууд, марксизм-ленинизмын үзэл бодол вьетнам арадай сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ туйлай ехэ нүлөө үзүүлээ. 1920 ондо Франциин Коммунистическэ партида ороһон нүхэр Хо ши Мин манай ороной түрүүшын коммунист юм.

1930 ондо Индо-Хитадай Коммунистическэ парти байгуулагдажа, Франциин колонизаторнуудта эсэргүү тэмсэлдэ арад зониие эмхидхэжэ эхилээ һэн. 1945 оной августда немецкэ болон Японой фашистнуудые Советскэ Союзай илаһанай ашаар вьетнам арад Вьетмин гэжэ нэрэтэй нэгэдэмэл фронтдо жагсан нэгэдэжэ, коммунистнуудай хүтэлбэреэр буһалгаа хээд, гадаадын колонизаторнуудай болон феодалнуудай засагые унагааһан байна. Тэрэ оной сентябриин 2-то Ханойдо Вьетнамай Демократическа Республика байгуулагдаба гэжэ тунхаглагдаа һэн.

Гэбэшье, Франциин империалистнууд эзэрхэг түримхэй түсэбһөө арсаагүй, харин удангүй Америкын Холбоото Штадуудай эдэбхитэйгээр дэмжэһэнэй ашаар залуу республикада эсэргүү дай үүсхэһэн байна. Тиихэдэнь вьетнам арад гартаа дахин буу барижа тэмсэхэ баатай болоо һэн. Сүлөөрэлгын хүдэлөөн коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр бүхы Индо-Хитад соо үргэнөөр дэлгэрээ бэлэй.

1954 ондо Дьен-Бьен-Фу гэжэ газарта түүхэтэ илалтын туйлагдаһанай һүүлээр Индо-Хитадай асуудалаар Женевэдэ конференци боложо, Вьетнамдашье, Камбоджодошье, мүн Лаосто амгалан байдал тогтоһон юм. Женевскэ конференцидэ хабаадаһан оронууд Индо-Хитад бэеэ даанхай, эрхэ сүлөөтэй, өөрын тусхай газар уһатай орон гэжэ мэдэрһэн байна. Вьетнамай хойто болон урда хубинууд 1956 онһоо оройтонгүй нэгэдүүлэгдэхэ ёһотой гэжэ Женевскэ хэлсээн соо хараалагдаһан байгаа.

Тэрэ гэһээр дүрбэн жэлһээ үлүү саг үнгэрөө. Теэд Вьетнамые нэгэдүүлхэ тухай Женевскэ хэлсээнэй айхабтар шухала шиидхэбэри дүүргэгдээгүй байһаар. Мүнөө Вьетнам хоёр хуби болгогдожо хубаагдаһан шэгээрээ зандаа. Энээнэй шалтагааниинь юун бэ гэхэдэ, Америка, Франциин империалистнуудай нюуса хэлэнэй ёһоор, Урда Вьетнамда америкынхид ороод эзэрхэжэ байна. Холбоото Штадууд эндэһээ французуудые түреэд, Вьетнамай энэ хубида өөртөө таатай зохид журам тогтоогоод, бүхы Урда Вьетнамай бүрин эрхэтэ эзэн болоод байна.

Индо-Хитадта амгалан байдалай тогтоходо, Вьетнамай Демократическа Республика (Хойто Вьетнам) экономикоёо һэргээн бодхоохо, соёл культураяа хүгжөөхэ, ажалшадайнгаа ажабайдал һайжаруулха гэһэн хүшэр хүндэ зорилго бэелүүлжэ эхилээ бэлэй. Дайнай үеын һандаралтые, гадаадын колонизаторнуудай үни удаан саг соо эзэрхэлгын хойшолонгуудые усадхаха хэрэгтэй байгаа бэлэй.

Манай ороной хүдэлмэришэн ангиин, бүхы арадай баатар зоригто ажалай ашаар, мүн тэрэшэлэн ахадүү оронуудай, түбхын түрүүндэ Советскэ Союзай, Хитадай Арадай Республикын һайн һанаата туһаламжын ашаар хүндэ хүшэр бэрхэшээлнүүд дабагдажа, энэ зорилго дүүргэгдээ юм. 1957 ондо Вьетнамай Демократическа Республикын экономико амжалтатайгаар һэргээн бодхоогдожо дүүрэһэн байгаа. Һүүлээрнь манай арад экономикоёо социалистическэ ёһоор шэнэдхэн хубилгажа эхилээ һэн. Аграрна реформо хэгдэжэ дүүрээ шахуу, ороной экономико һэргээн бодхоогдоо, соёл культура хүгжөөгдэжэ эхилээ.

Хүдөө газарта үйлэдбэриин хамжаануудые, ажалаа хамһан эрхилхэ бүлгэмүүдые байгуулхын түлөө хүдэлөөн улам үргэдэнэ. Түсэбэй ёһоор 1958 ондо Хойто Вьетнамай таряашадай бүлын 60 процентнь эдэ бүлгэмүүдтэ нэгэдүүлэгдэхэ ёһотой. Энэ оной август хүрэтэр республика соо 133 хамжаан, ажалаа хамһан эрхилхэ 157.885 бүлгэмүүд байгуулагдаа. Бүхы таряашан айлнуудай 41 процентнь тэдээндэ ороо. Гадна, ороной армиин байгуулһан хүдөө ажахын хэдэн арбаад фермэнүүд, 16 госхозууд эндэ бии юм.

Мүн промышленностиишье талаар бидэнэр 1939 оной хэмжээндэ хүрөөбди. Мүнөө Вьетнамай Демократическа Республикада гүрэнэй 107 промышленна предприяти бии байна.

Хэрбээ 1955 ондо гүрэнэй секторэй промышленна үйлэдбэриин хэмжээе 100 гэжэ тоолоо һаа, 1957 ондо тэрэ хэмжээн 934 болоһон байха юм. Манай промышленность 1955 онойхитойнь сасуулбал, үргэн хэрэглэлэй эд бараа 24 дахин ехээр бүтээн гаргаһан байна.

Вьетнамай Демократическа Республика социалистическэ лагериин оронуудтай улам нягта экономическа холбоо харилсаатай боложо байна. 1955 онойхитой сасуулбал, Вьетнам социалистическэ оронуудтай нэгэ хахад ехэ худалдаа наймаа 1957 ондо хэдэг болоо. Мүн социалистическэ бэшэ, манай хүршэ оронуудтайшье худалдаа наймаа ехээр хэнэбди.

Соёл культурын талаар үнгэрһэн сагай туршада нилээд ехэ амжалта туйлагдаа. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй хүн үгы шахуу боложо байна. Республикын байгуулагдахаһаа урда тээ арад зоной 90 гаран процентнь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһан юм.

1939 ондо бүхы Индо-Хитадта (Вьетнам, Лаос, Камбоджодо) оройдоо 500 мянган гаран һурагшад байгаа һэн. 1957—58 оной һуралсалай жэлдэ Вьетнамай Демократическа Республикын һургуулинуудта миллион гаран һурагшад һураһан байна. Орон дотор 6 дээдэ һургуули, тэрэ тоодо 4 мянган студентнэртэй университет бии. Сасуулаад үзэхэ болоо һаа, 1939 ондо бүхы Индо-Хитадта 515 студентнэр һурадаг байгаа.

Мүн элүүрые хамгаалха талаар республика ехэ амжалта туйлаа. Урдань оройдоо байгаагүй, түлөөһэгүйгөөр аргалгын, профилактическа эмхи зургаанууд орон дотор олоор байгуулагдаа. Колонизаторнуудай орхиһон бузар муухай үлэгдэл—хумхаа, нюдэнэй нулсаран үбшэнүүдые ойрын сагта үгы хэхын тула мүнөө тэмсэжэ байнабди.

Манай арадай ажабайдал улам һайжаржал байна. Вьетнамай ажалшадай парти болон арадай правительство арад зонойнгоо ажабайдалые ажана һайн, зол жарга[...] болгохын түлөө аргагүй ехэ [...] долго гаргана.

Энэ жэлдэ правительствын [...] хэбэреэр хүдэлмэришэд, [...] хаагшадай салин хүлһэн 13 про[...] тээр дээшэлүүлэгдээ. Барайгар[...] хар, мяхан, керосин гэхэ мэтэ[...] гэн хэрэглэлэй эд бараанай үнэ[...] тогтууритай болгогдоо. Тии[...] юумэнэй үнэ сэн байд гээд лэ[...] шолуулнабди. 1958 оной түрүү[...] хахадта 1957 оной тэрэ үеын[...] сасуулхада юумэнэй сэн 12 [...] центээр химдараа.

Манай арад 1958 онһоо эхи[...] ороноо социалистическэ ёһоор [...] билгаха гурбан жэлэй түсэб[...] лүүлжэ оронхой.

Хүгжэнги экономикотой со[...] листическэ гүрэниие байгу[...] һаамнай, энэмнай Вьетнамые [...] дүүлхын түлөө тэмсэлдэмнай [...] хүсэн боложо, маниие талархаг[...] дые олошоруулха бшуу. Ороно[...] гэдүүлхын түлөө тэмсэхэдэмнай [...] ветскэ Союзай, Хитадай Ара[...] Республикын толгойлдог хүсэн [...] гэс социалистическэ лагерь, [...] сүлөөдэ дуратай бүхы арад ма[...] туһална.

Манай ороной арад социал[...] байгуулха замаар бата найдам[...] гаар урагшаа дабшана.

Хуан Тунг, «Нян З[...] газетын главна редак[...] Ханой город.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам редактора—32-74. отв секретаря—27-37. отделов: партийной жизни и экономики—47-59. пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта — 34-05. писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00823. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак № 3176